T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI
AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARIN AİLE TEMALI RESİMLERİNİN KOMPOZİSYON ALGILARINDA ANNENİN YERİ VE EBEVEYN İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

HATİCE YILDIRIM

İzmir
2023

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI
AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARIN AİLE TEMALI RESİMLERİNİN KOMPOZİSYON ALGILARINDA ANNENİN YERİ VE EBEVEYN İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

HATİCE YILDIRIM

DANIŞMAN
Prof. Dr. Tuba GÜLTEKİN

İzmir
2023

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Okul öncesi çocukların aile temalı resimlerinin kompozisyon algılarında annenin yeri ve ebeveyn ilişkilerinin incelenmesi” adlı çalışmanın içerdiği fikri izinsiz başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında ve bölümlerinin yazımında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve *intihal içermediğini* beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

08/06/2023

Hatice YILDIRIM

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORİJİNALLİK RAPORU

Tarih: 18/07/2023

Tez Başlığı:

Okul Öncesi Çocukların Aile Temalı Resimlerinin Kompozisyon Algılarında Annenin Yeri ve Ebeveyn İlişkilerinin Çözümlenmesi

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 70 sayfalık kısmına ilişkin, 18/07/2023 tarihinde **tez danışmanım tarafından** Dokuz Eylül Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın sağladığı İntihal Tespit Programından (**Turnitin**-Tez İntihal Analiz Programı) aşağıda belirtilen **filtreleme tiplerinden biri** (uygun olanı işaretleyiniz) uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin **benzerlik oranı % 25 tir.**

- http://www.kutuphane.deu.edu.tr/tr/turnitin-tez-intihal-analiz-programi/ adresindeki Tez İntihal Analiz Programı Kullanım Kılavuzunu okudum X

Filtreleme Tipi 1(Maksimum %15) □	**Filtreleme Tipi 2(Maksimum %30)** X
□ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, □ Kaynakça hariç, □ Alıntılar dâhil, □ Altı (6) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.	x Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, x Kaynakça dâhil, x Alıntılar dâhil.
EK 1- İntihal Tespit Programı Raporu İLK SAYFA Çıktısı. □ **EK 2- İntihal Tespit Programı Raporu (Tümü) Cd İçinde.** □	

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve yukarıda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı : **Hatice YILDIRIM**
Öğrenci No : [redacted]
Anabilim Dalı :**Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı**
Programı : **Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Tezli Yüzksek Lisans Programı**
Statüsü : Yüksek Lisans X Doktora □

ÖĞRENCİ

Hatice YILDIRIM
18/07/2023

DANIŞMAN

Prof.Dr. Tuba GÜLTEKİN
18/07/2023

TEŞEKKÜR

Lisansüstü eğitimimde tüm bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan, araştırma süreci boyunca desteğini bir an bile olsun esirgemeyen, tüm çalışma alanlarında beni onaylayan ve destekleyen, öğrencisi olduğum için çok şanslı hissettiğim, çalışma disiplinine, eğitimci kimliğine, aklına ve kalbine büyük hayranlık duyduğum danışman hocam Sayın Doç. Dr. Tuba GÜLTEKİN' e sonsuz teşekkür ederim.

Tez analiz aşamasındaki katkılarından dolayı biricik görümcem Sayın Doç. Dr. Elif YILDIRIM CAYNAK'a sonsuz teşekkür ederim.

Tüm bu süreç içerisinde desteğini hep hissettiğim, her zaman arkamda olan biricik eşim, yol arkadaşım, canım kocam Halil İbrahim YILDIRIM'a ve canım oğlum Metehan YILDIRIM'a çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET ix
ABSTRACT xi
BÖLÜM I 1
GİRİŞ 1
1.1. Problem Durumu 1
1.2. Amaç ve Önem 1
1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri 2
1.4. Tanımlar 2
BÖLÜM II 5
KURAMSAL ÇERÇEVE / KAVRAMSAL ÇERÇEVE / İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 5
2.1 Aile Kavramı 5
2.1.1. Ailenin İşlevleri 5
2.1.2. Aile Çeşitleri 6
2.2. Çocuk Resminin Gelişim Aşamaları 6
2.2.1. Karalama Dönemi ve Özellikleri 7
2.2.2. Şema Öncesi Dönem ve Özellikleri 8
2.2.3. Şematik Dönem ve Özellikleri 8
2.2.4. Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemi ve Özellikleri 9
2.2.5. Görünürde Doğalcılık Dönemi (Mantık Dönemi) ve Özellikleri 9
2.3. Çocuk Resminin Özellikleri 10
2.4. Görsel Tasarım İlkeleri 11
2.4.1. Denge 11
2.4.2. Hiyerarşi 12
2.4.3. Örüntü 12

2.4.4. Ritim 13
2.4.5. Boşluk (Mekan) 13
2.4.6. Proporsiyon (Orantı) 14
2.4.7. Vurgu 14
2.4.8. Hareket 15
2.4.9. Uyum 15
2.4.10. Kontrast 16
2.5. Görsel Tasarım Öğeleri 16
2.5.1. Renk Öğesi 16
2.5.2. Çizgi (Line) Öğesi 17
2.5.3. Nokta (Point) Öğesi 18
2.5.4. Şekil (Shape) Öğesi 18
2.5.5. Doku (Texture, Patern, Geçme) Öğesi 19
2.5.6. Desen 20
2.5.7. Boşluk (Espas) Öğesi 21
2.5.8. Biçim (Form) Öğesi 22
BÖLÜM III 23
YÖNTEM 23
3.1. Araştırmanın Modeli / Deseni 23
3.2. Evren / Örneklem / Çalışma Grubu / Katılımcılar 23
3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları 23
3.4. Verilerin Analizi 23
3.5. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği 24
3.6. Araştırmacının Rolü 26
BÖLÜM IV 28
BULGULAR 28

4.1. Kişisel Bilgilere Yönelik Bulgular 28
4.2. Aile Resmi Çizimlerinin Görsel Tasarım İlkeleri, Görsel Tasarım Öğeleri ve Ebeveyn Kabul Red Ölçeğine Göre Değerlendirilmesi 31
4.2.1. Aile Resmi Çizimlerinin Görsel Tasarım İlkelerine Göre Değerlendirilmesi 31
4.2.2. Aile Resmi Çizimlerinin Görsel Tasarım Öğelerine Göre Değerlendirilmesi 45
4.2.3. Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Kısa Formunun Değerlendirilmesi 56
BÖLÜM V 63
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER 63
5.1. Tartışma 63
5.2. Sonuç ve Öneriler 63
KAYNAKÇA 65
EK 1. 67

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Standart Form Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (PARQ) Puanlama Maddeleri Tablosu……25

Tablo 2: Kısa Form Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (PARQ) Puanlama Maddeleri Tablosu…..26

Tablo 3: Standart ve Kısa Form Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (PARQ) Orta Noktalarında Olası En Düşük ve En Yüksek Puanlar Tablosu……..…….26

Tablo 4: Katılımcı Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı Tablosu……...…….28

Tablo 5: Katılımcı Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı Tablosu……...…….28

Tablo 6: Aile Üyelerinin Tam veya Eksik/Fazla Çizilmesine ilişkin İstatistikler Tablosu……..……..…29

Tablo 7: Aile Üyelerinin Eksik veya Fazla Çizilmesine İlişkin İstatistikleri Tablosu…….29

Tablo 8: Aile Üyelerini Eksik ve Fazla Çizen Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı Tablosu……30

Tablo 9: Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Denge Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu……..31

Tablo 10: Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Hiyerarşi Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu…….32

Tablo 11: Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Örüntü Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi istatistikleri Tablosu……..34

Tablo 12: Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Ritm Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi istatistikleri Tablosu……..……35

Tablo 13: Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Boşluk Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu……..37

Tablo 14: Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Orantı (Proporsiyon) Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu……38

Tablo 15: Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Vurgu Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu……..39

Tablo 16: Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Hareket Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu…….41

Tablo 17: Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Uyum Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu…….42

Tablo 18: Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Kontrast Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu…….43

Tablo 19: Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Renk Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu…….45

Tablo 20: Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Çizgi Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Betimsel İstatistikleri Tablosu…….46

Tablo 21: Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Nokta Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu…….48

Tablo 22: Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Şekil Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu…….49

Tablo 23: Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Doku Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu…….51

Tablo 24: Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Desen Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu……..52

Tablo 25: Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Boşluk Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu…….54

Tablo 26: Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Biçim Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu……..……...55

Tablo 27: Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Kısa Formunun Normallik Testi Sonuçları……56

Tablo 28: Ebeveyn Kabul Red ÖlçeğİKısa Formunun Mann-Whitney U Testi Sonuçları…57

GÖRSELLER LİSTESİ

Görsel 1. K15 Kodlu Öğrenci Resmi Görseli……..11

Görsel 2. E5 Kodlu Öğrenci Resmi …….……...……12

Görsel 3. K10 Kodlu Öğrenci Resmi ……...…….…….12

Görsel 4. K5 Kodlu Öğrenci Resmi ...……..……...……13

Görsel 5. E15 Kodlu Öğrenci Resmi …….…….....13

Görsel 6. K22 Kodlu Öğrenci Resmi ...……..……14

Görsel 7. K18 Kodlu Öğrenci Resmi …… ……14

Görsel 8. K20 Kodlu Öğrenci Resmi …….....15

Görsel 9. K14 Kodlu Öğrenci Resmi……. ……15

Görsel 10. E3 Kodlu Öğrenci Resmi ……..……16

Görsel 11. E6 Kodlu Öğrenci Resmi.....17

Görsel 12. K13 Kodlu Öğrenci Resmi …….……..……18

Görsel 13. K4 Kodlu Öğrenci Resmi…….…….18

Görsel 14. K1 Kodlu Öğrenci Resmi ……..……...19

Görsel 15. K9 Kodlu Öğrenci Resmi.....20

Görsel 16. K3 Kodlu Öğrenci Resmi …….……..……..21

Görsel 17. K12 Kodlu Öğrenci Resmi……. ……..……22

Görsel 18.Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Sıcaklık Boyutunun Veri Analiz Grafiği Görseli…….....58

Görsel 19. Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Düşmanlık Boyutunun Veri Analiz Grafiği Görseli …….……..……..59

Görsel 20. Ebeveyn Kabul Red Ölçeği İhmal Boyutunun Veri Analiz Grafiği Görseli ……. ……..……..……59

Görsel 21. Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Red Boyutunun Veri Analiz Grafiği Görseli ……..……...……..60

Görsel 22. Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Toplam Veri Analiz Grafiği Görseli ……..……...……..61

ÖZET

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARIN AİLE TEMALI RESİMLERİNİN KOMPOZİSYON ALGILARINDA ANNENİN YERİ VE EBEVEYN İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

Resim ve çocuk birbirleriyle iç içe bütünleşmiş ve birbirlerini her zaman tamamlayan, daima gelişen ve değişen bir durumdur. Bu yüzden resim iletişimin en etkili ve önemli bir unsurudur.

Okul öncesi çocuklarının çizdiği aile resimlerinde görsel tasarım ilke ve öğelerine göre çizim yetenekleri araştırılmış, ebeveynlerden alınacak Ebeveyn Kabul Red Ölçeği sonuçları da ebeveynin kabul ve red düzeyinin sonuçları anlatılmıştır.

Araştırma da hem nicel hem de nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler öğrenci resimlerinden oluşmaktadır. Öğrenci resimlerinden veri elde edilerek betimsel analiz yoluyla değerlendirilmiştir. Ebeveynlere Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Kısa Form uygulanıp değerlendirilmiştir. Araştırmanın modeli genel tarama modelidir.

Bu araştırmada verileri toplamak için çocuklara Aile resmi çizmeleri istenmiştir. Bu resimlerin verileri ise literatür ve alan taraması yapılarak 15 maddeden oluşan "Resim Analiz Kriterleri" belirlenmiştir. Yaptırılan resimler ise bu kriterlerde yer alıp almama durumuna göre resimler değerlendirilmiştir. Ebeveynlere (Annelere) ise 24 maddelik Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (Parent PARQ – Short Form) uygulanmıştır.

Çalışma da okul Öncesi çocuklarının kompozisyon algılarının (görsel tasarım ögeleri) cinsiyete göre çizim yeteneklerini belirlemek için Ki-Kare Testi uygulanmıştır. Okul Öncesi çocuklarının kompozisyon ilkelerinin cinsiyete göre çizim yeteneklerini belirlemek için Ki-Kare Testi uygulanmıştır. Okul öncesi çocuklarının annelerine uygulanan "Ebeveyn Kabul Red İlişkileri Ölçeği" Mann-Whitney U testi ile analiz yapılmıştır.

Araştırmanın evreni İzmir İli Buca İlçesinde bulunan Akşemsettin Ortaokulu anasınıflarında okuyan (4 Şube) ve ebeveynlerinin izin verdiği öğrencilerle 4 kişilik 10 grupla çalışma grubu oluşturmuştur. Araştırmacı çalışma grupları ile tek oturumda süre sınırlaması olmayacak şekilde odak çalışmasını gerçekleştirmiştir. Çalışma grubu istediği materyallerle (Boya kalemleri, kalemler, kâğıt vb.) bireysel olarak çalışmıştır. Çalışma grubuna araştırmacı "Ailen ile geçirdiğin bir günün, anının resmini çizer misin?" vb. sorular sorarak veriler elde etmiştir. Elde edilen veriler araştırmacı tarafından tezin temel bölümleri ile ilişkilendirilmiştir.

Çalışmanın sonucunda okul öncesi çocuklarının aile algısı cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir. Çocukların aile algılarında ailesini tam çizen öğrencilerin cinsiyete göre kızlarda daha çok olduğu görülmüştür. Bu oran erkeklerde daha düşüktür. Ailesini çizen toplam 24 öğrenci vardır ve bu öğrencilerin 16'sı kız, 8'i erkektir. Kızların oranı %66.66 iken erkeklerde bu oran %33.33'tür. Buradan da anlaşılacağı gibi cinsiyet bakımından ailesini resimlerinde çizen öğrencilerde farklılaşma görülmektedir.

Ailesini tam çizmeyen öğrencilerin cinsiyete göre erkeklerde daha çok olduğu görülmüştür. Bu oran kızlarda ise daha düşüktür. Ailesini çizmeyen toplam 13 öğrenci vardır ve bu öğrencilerin 6'sı kız, 7'si erkektir. Kızların oranı %46.15 iken bu oran erkeklerde %53.84'tür. Sonuç olarak da cinsiyet bakımından ailesini resimlerinde çizmeyen öğrencilerde farklılaşma görülmektedir. Kız öğrencilerin aile algısı daha çok oturmuşken, erkek öğrencilerde bu algı daha az fark edilmektedir.

Kompozisyon ilke ve öğelerine göre cinsiyetteki değişim durumu ise şu şekildedir. Kompozisyon ilkelerinden denge, boşluk, proporsiyon ve uyumda cinsiyetler arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ilkelerde ise cinsiyette anlamlı farklılık görülmemiştir. Kompozisyon öğelerinde ise renk, çizgi, şekil, boşluk ve biçim bölümünde cinsiyette anlamlı farklılık görülürken nokta, doku ve desende anlamlı farklılık görülmemiştir.

Ebeveyn Kabul Red Ölçeği analizleri sonucunda ise ölçeğin alt boyutlarında cinsiyet arasında anlamlı farklılık gözükmezken, ölçeğin toplam puanlarının analizinde cinsiyet arasında anlamlı farklılık görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk resmi, Okul öncesi, Aile resmi çizimi.

ABSTRACT

MOTHER'S PLACE IN THE COMPOSITION PERCEPTIONS OF PRESCHOOL CHILDREN'S FAMILY – THEMED PAINTING AND ANALYSIS OF PARENTAL RELATIONS

The painting and child are a situation that is intertwined with each other, always complementing each other, always developing and changing. Therefore, painting is the most effective and important element of communication.

In the family pictures drawn by preschool children, their drawing abilities were investigated according to the principles and elements of visual design, and the Parental Acceptance-Rejection Scale to be obtained from the parents were also explained.

Both quantitative and qualitative research methods were used in the research. The data consists of student pictures. Data were obtained from student pictures and evaluated through descriptive analysis. Parental Acceptance Rejection Scale Short Form was applied to the parents and evaluated. The model of the research is the general screening model.

In this study, children were asked to draw a family picture to collect the data. The data of these paintings, on the other hand, were searched in the literature and field, and "Picture Analysis Criteria" consisting of 15 items were determined. The pictures made were evaluated according to whether they were included in these criteria or not. Parent PARQ – Short Form, consisting of 24 items, was applied to parents (mothers).

In the study, Chi-Square Test was applied to determine the drawing abilities of preschool children's perception of composition (visual design elements) according to sex. Chi-Square Test was applied to determine the drawing abilities of preschool children's composition principles according to gender. The analysis was made with the Mann-Whitney U test of the "Parental Acceptance-Rejection Relationship Scale" applied to the mothers of preschool children.

The universe of the research consisted of 10 groups of 4 students, who were studying in the kindergartens of Akşemsettin Secondary School (4 Branches) in Buca District of İzmir Province and with the permission of their parents. The researcher carried out the focus study

with the study groups in a single session without time limitation. The working group worked individually with the materials they wanted (crayons, pencils, paper, etc.). To the study group, the researcher asked, "Can you draw a picture of a day, a memory, that you spent with your family?" etc. Gathered data by asking questions. The data obtained were associated with the basic parts of the thesis by the researcher.

As a result of the study, preschool children's perception of family differs significantly according to sex. It has been observed that the students who draw their families fully in the family perceptions of the children are more common in the girls according to the sex. This rate is lower in men. There are a total of 24 students who draw their families and 16 of these students are girls and 8 of them are boys. While the rate of girls is 66.66%, this rate is 33.33% for boys. As it can be understood from here, there is a differentiation in the students who draw their families in terms of sex.

It was observed that the students who did not draw their families completely were more in males according to sex. This rate is lower for girls. There are 13 students in total who do not draw their families, and 6 of these students are girls and 7 are boys. While the rate of girls is 46.15%, this rate is 53.84% for boys. As a result, there is a differentiation in terms of sex in students who do not draw their families in their pictures. While female students' perception of family is more settled, this perception is less noticeable in male students.

The change in gender according to composition principles and elements is as follows. There were significant differences between genders in terms of composition principles such as balance, space, proportion and harmony. In other principles, no significant difference was observed in terms of gender. In the composition elements, on the other hand, while there was a signifiant gender difference in the color, line, space and shape sections, there was no significant difference in point, texture and pattern.

As a result of Parental Acceptance Rejection Scale analysis, there is no significant difference between gender in the sub-dimensions of the scale, while there is a significant difference between gender in the analysis of the total scores of the scale.

Keywords: Child picture, Pre-school, Family picture drawing.

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Biz insanlar güçlü hislere sahip olan ve bu hisleri çeşitli yollarla dışa vurmaya ihtiyaç duyan canlılarız. Diğer bütün canlılar gibi bizler de hissederiz ancak bizi diğer canlılardan ayıran şey bu duygu dışa vurumu için sanatı ve sanatın onlarca yolunu yaratma çabamızdır.

En eski ve güçlü dışa vurum sanatı şüphesiz ki resimdir. İlk çağlardan beri farklı amaçlarla kullanılan çeşitli figür, nesne, sembol ve anlamı olan resimler sayesinde eski insanların dahi iç dünyalarında eşsiz bir yolculuğa çıkabiliyoruz.

Çocuklar ise iletişim ve duygularını anlamlandırma konusunda yetişkinler gibi olmadıkları için, oyun veya resim gibi yollarla bizlere iç dünyalarını yansıtabilmektedirler. Oyunda ise fazla soyut şeyleri anlatamayacakları için tercih edilebilecek en iyi yöntem resim çizmek ve renklendirmektir. Çizimler yoluyla çocuğun içinde yaşadığı olayları ve hissettiği duyguları anlama, onları tanıma fırsatı bulma ve aile yapısının nasıl algılandığını anlama fırsatı sunmaktadır. Bu nedenle yapılan çalışma önem arz etmektedir.

Çocuk resimlerinin, çocukların psikolojik durumlarını, aile içi ilişkilerini ve çeşitli duyguları sergileyerek iç dünyalarını yansıttıkları düşünülmektedir. Okul öncesi dönem çocuklarının aile resmi çizimlerinde cinsiyete göre görsel tasarım ilke ve öğelerine göre farklılık gösterip göstermediği ile ebeveyne (anneye) uygulanan Ebeveyn EKRÖ ölçeği ve alt boyutlarında annenin kabul red düzeyi cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır. Bu değerlendirilmenin yapılabilmesi için ebeveynlere (annelere) Ebeveyn EKRÖ (Parent PARQ) kısa form uygulanmış ve çocuklardan ise aile resmi yapmaları istenmiştir.

1.2. Amaç ve Önem

Okul öncesinde resim, çocuğun iç dünyasından kaynaklanan gereksinimlerin kaynağına inmemizi sağlayacak en önemli iletişim aracı olarak ele almak gerekir.

Çocuğun resim yaparken kullandığı kâğıdın boyutları, kağıdın yönü, nesnelerin çiziş şekli ve onları resme yerleştirişi, kalemi sert ya da silik kullanması çocuğun ruh halini bize yansıtmaktadır. Özellikle, grup ortamında gerçekleştirilen sanat etkinlikleri çocuğun algılama düzeyinin ve yaratıcı gücünün bir göstergesi olmaktadır. Resim konusunda yetenekli olabilecek çocuk, öğretmenin dediklerine, yaptıklarına uyan çocuk değil, resim yoluyla bize kendini yaratıcı bir şekilde anlatabilen ve resmine hayat verebilen çocuktur. Biz eğitimciler

okul öncesi çocukları bu yolla destekleyerek, onlara yol göstermeliyiz. Böylelikle çocuk resimlerine değer verildiğini anlayarak, yaratıcı, çok amaçlı düşünebilen, eleştiren, yorumlayan bir birey olarak yetişebilecektir.

Bu araştırmada, okul öncesi çocuklarının çizdiği aile resimlerinde görsel tasarım ilke ve öğelerine göre resim yeteneklerinin ne şekilde olduğu araştırılmış, ebeveynlerden alınan ebeveyn kabul red ölçeği verileriyle de ebeveynin kabul ve red düzeyi araştırılmıştır.

1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri

Bu araştırmada okul öncesi çocuklarının (36-72 aylık çocukların) aile resmi çizimlerinde görsel tasarım ilke ve öğelerinin cinsiyete göre yer alma durumu ile ebeveynin aileyi kabul-red düzeyinin cinsiyetler arasında benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? sorusuna yanıt aranmaktadır.

Alt problem cümleleri

1. Okul öncesi çocuklarının aile kavramı (aile algısı) cinsiyete göre nasıldır?
2. Okul öncesi çocuklarının resim algısında görsel tasarım ilkelerinin cinsiyete göre farklılığı nasıldır?
3. Okul öncesi çocuklarının resim algısında görsel tasarım öğelerinin cinsiyete göre farklılığı nasıldır?
4. Okul öncesi çocuklarının annelerine uygulanan “Ebeveyn Kabul Red Ölçeği” ve ölçeğin alt boyutundaki puanlamalarda cinsiyete göre fark var mıdır?

1.4. Tanımlar

Aile Kavramı: Aile; kan bağlılığı, evlilik ve diğer yasal yollardan, aralarında akrabalık ilişkisi bulunan ve çoğunlukla aynı evde yaşayan bireylerden oluşan; bireylerin psikolojik, cinsel, sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılandığı, topluma uyum ve katılımların sağlandığı ve düzenlendiği temel bir birimdir. Aile; “Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik, aynı soydan gelen veya aralarında akrabalık ilişkileri bulunan kimselerin tümü. Birlikte oturan hısım ve yakınların tümü. Aynı gaye üzerinde anlaşan ve birlikte çalışan kimselerin bütünü” dür. (TDK, https://sozluk.gov.tr/)

Okul Öncesi Eğitim: İsteğe bağlı olarak 36-72 ay grubundaki çocukların eğitimini kapsar. Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları fiziki kapasitesi uygun örgün ve yaygın

eğitim kurumları bünyesinde ana sınıfları olarak açılmaktadır (Poyraz, 2001). Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi'nin 7. maddesi "Çocuk eğitimle aynı amaçlara yönelik oyun ve eğlenme konusunda tüm olanaklarla donatılır, toplum ve kamu mekânları çocuğun bu haktan yararlanma olanaklarını arttırmaya çaba gösterir" der (Tuğrul, 2005).

Resim: Objelerin, nesnelerin, figürlerin çevrede görüldüğü gibi farklı materyaller kullanılarak örneğin boyalar, fırçalar, kalemler gibi kağıt yada kumaş üzerine çizmek için yöntemleri öğreten sanat dalına denir (TDK https://sozluk.gov.tr/).

Beceri: Bireylerin bir işi yapabilme hali, kalfalık, çıraklık, ustalık. Maharet. İnsan anatomisinin yapılması zor olan egzersizlere karşı başarılı olma durumudur (TDK https://sozluk.gov.tr/).

İletişim: Bireyler arasındaki ileti alışverişidir. İnsanların ihtiyaçlarını karşılamak, sosyalleşmek, bilgi alışverişinde bulunmak için kendine gelen uyarıları yine kendine göre düzenleyerek anlamlandırma işine iletişim denir. İletişim tek taraflı değildir. (Zıllıoğlu, 1993).

Perspektif: Üç boyutlu (3D) obje veya nesnelerin, yerlerin iki boyutlu zemine aktarılmasıdır (Şan, 2019). İnsanların obje ve nesneleri nasıl gördüğüdür. Görsel bir çalışmada güzellik yakınlık, uzaklık, zıtlık duyusu olarak nitelendirilmiştir (Cevizci, 1999).

Resimde Kompozisyon: Görme alanındaki objelerin herkes tarafından kabul görmüş genel görsel estetik kurallarına bağlı olarak adlandırılmasıdır (TDK https://sozluk.gov.tr/).

Görsel Tasarım İlkeleri: Türk Dil Kurumu tasarım öğesini "Bir görsel eserin, yapının veya teknik ürünün ilk taslağı, çizimi, dizaynı" olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2019). Tasarım veya dizaynı rutin hayatımız içerisinde fark edememe mize rağmen, hayatımızda etkisi çok anlamlı ve değişebilir olmaktadır. Bir tasarımı meydana getirebilmek ve değişiklik ortaya çıkarmak için, belli yollara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yollar görsel tasarım ilkeleri olarak tanımlanmaktadır. Bu ilkeler, bir kompozisyon içindeki nesnelerin düzenlenmesini, aralarında olan etkileşimini etkilemektedir. Herkesin göremediğini ortaya çıkarmak ve etkileşimin denetimini sağlamak ise tasarımcının temel amaçlarından birisidir. Bu ilke ve öğeler, sanatçıya evrensel bir yol gösterici olmuş, tasarının ise vazgeçilmezi haline gelmiştir. (Öztuna, 2007).

Yaratıcılık: Yaratıcılık, değişik alanlarda bireyin güdülenmesini etkileyen farklı yetenekler ve gizil yeteneklerin birleşimidir (Sternberg, 1999, Runco, 1994). Yaratıcılık, yaratma becerisi olan ya da kreatif yaratıcı olmak şeklinde açıklanabilir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE / KAVRAMSAL ÇERÇEVE / İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Aile Kavramı

Aile; "Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik, aynı soydan gelen veya aralarında akrabalık ilişkileri bulunan kimselerin tümü. Birlikte oturan hısım ve yakınların tümü. Aynı gaye üzerinde anlaşan ve birlikte çalışan kimselerin bütünü" olarak tanımlanır. (TDK https://sozluk.gov.tr/)

Gelişmiş toplumlarda aile evlilik yoluyla başlar. Tarihsel süreç içinde insan toplulukların yaşam tarzları ve kültürel özellikleri farklılaştıkça aile biçimleri de değişim göstermiştir. Fakat sosyal ilişkilerde aile ve akrabalık bağları siyasi ve dini otoriteler tarafından geçmişte de günümüzde de önemsenmiştir. Aile, türün devamlılığı açısından en sağlıklı yapı olarak kabul edilmiştir.

2.1.1. Ailenin İşlevleri

Aile bireylerinin, aile içinde üstlenecekleri roller ile yüklenecekleri görev ve sorumluluklar, bir ülkeden diğerine, aynı ülkede bir gruptan diğerine değişiklik gösterir. Ancak genel olarak aile, çocukların yetiştirilmesini, onların, toplumun kültürünü benimseyerek sosyalleşmesini ve toplumun bir olmasını sağlar. Özgüven ve Savan bu amaca göre, ailenin genel geçer olarak kabul gören dört işlevini şöyle açıklamaktadır:

- Aileyi meydana getiren bireyler arasında toplumun onayladığı cinsellik ilişkisini yerine getirmek. Bu amaca bağlı olarak kuşkusuz en önemlisi çoğalmayı temin eden biyolojik işlev olup, kadını ve erkeği bir bütünlük içinde tutan cinsel isteklerinin tatmini ve insanlığın üremesini amaçlar.
- Erkeği ve kadını, aile adıyla nitelendirilen kurum içinde bir araya getiren ve bu birliğin devam etmesini sağlayan diğer faktör ise erkek ve kadın arasındaki maddi yani ekonomik iş birliğidir. Farklı toplumlarda, değişik tarzlarda ortaya çıkan bu ekonomik iş birliği faktörü sadece eşleri birbirine bağlamak ile kalmaz, aynı zamanda aile bütünlüğünü ve dolayısı ile toplumun devamlılığını ve yeni neslin yetişmesini sağlar.
- Ailenin üçüncü temel fonksiyonu ise, sıcak, mutlu, huzurlu ve aile sevgisi ile dolu bir ortam içinde yeni neslin büyütülmesidir.

- Ailenin son işlevi, yetişmekte olan bireylerin sosyalleşmesi ve kültürlenmesidir. Yeni yetişen gençlerin sosyalleşmesi, kültürel öğelerin kazandırılması, toplumsal kuralları ve değer yargılarının da bilinmesi, bireyin kendisinden beklenen davranışları kazanması aile içinde olmaktadır. (Özgüven, 2001; Saran, 1991).

2.1.2. Aile Çeşitleri

Aile çeşitleri çok fazla farklı değişenlere göre şekillenip adlandırılabilirler. Bu değişkenler ailenin birey sayısına, yerleşim yerlerine ve parçalanmış aile özelliğine göre farklı şekillerde incelenir. Birey sayısına göre; geleneksel (geniş) aile ve çekirdek aile olmak üzere ikiye ayrılır. Yerleşim yerlerine göre ise kırsalda yaşayan, kentte yaşayan ve gecekondu da yaşayan olarak üçe ayrılır.

Bu üçünün dışında ölüm ve ayrılık nedenleriyle bölünmüş aileler vardır. Bunlara parçalanmış aile denir. Böyle durumlarda yetişen çocuklarda farklı uyum ve davranış sorunları, problemleri ortaya çıkabilir.

2.2. Çocuk Resminin Gelişim Aşamaları

Çocuk resimlerini inceleyen Britsch, çocuk resimlerinin kendi kaideleri içerisinden basitten karmaşığa doğru bir şekilde gelişme gösterdiğini söyler. Aynı görüşü paylaşan Arnheim'e göre çocuk resimlerindeki gelişme bir gerçekliliktir. Çocuk resimleri gerçek bir var etmedir. Çocuk gördüğü nesnenin görünüşünün bir eş değerini resimlerinde çizer. Çocuk bildiğinden farklı olarak gördüğünü çizer.

Löwenfeld'in gelişim dönemlerine yaklaşımı ise, tabiilik (doğallık) konusunda Gestalt'cılarla (Britsch ve Arnheim) aynıdır. Löwenfeld bu dönemleri gelişimin, normal bir çıktısı olarak alır. Farklılaştığı yer ise çocuğun algısını ve yaratıcılığını, etkileyecek her türlü etmenden kaçınması ve sanatsal davranışın toplumsal ve araçsal işlevlerine ağırlık vermesidir (Kırışoğlu, 2005, s.75).

Genel bir kanıya varacak olursak çocuklar gelişimleri devam ettikçe resimleri daha detaylı, daha orantılı ve daha realist olur.

Çocuk resmindeki gelişimi beş evrede ele almak mümkündür:

- Karalama Dönemi (2–4 yaş)
- Şema Öncesi Dönem (4–7 yaş)
- Şematik Dönem (7–9 yaş)
- Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemi (9–12 yaş)
- Görünürde Doğalcılık Dönemi (12–14 yaş) (Yavuzer, 2005, s. 31).

2.2.1. Karalama Dönemi ve Özellikleri

Bireylerin duyusal etkilere cevap verme organları ise kasları ve salgı üreten organlarıdır. İnsanlar kasları sayesinde yürür, koşar, zıplar, kollarını kullanabilir, topa vurur, merdiven iner çıkar, bisiklet sürer. İnsan hareketleri arasında, bu kaba motor becerilerden başka, ince motor hareketlerin farklı bir önemi vardır; İnce motor beceriler ise; Kalem kullanma, makas ile kesme, yırtma yapıştırma, çatal kaşık kullanma, saç tarama, diş fırçalama gibi becerilerdir (Keskin, 2007, s.11).

Çocuklar kağıtlara karalama yapmaya yaklaşık 18. ayda başlarlar. Bu dönem, Karalama Evresi olarak açıklanabilir. Bu yaşlardaki çocukların karalamaları özensiz, amaçsız ve koordinesiz el hareketleri değil tam aksine nesnenin bilincinde olunduğunu anlatır ve devamlı artan el göz koordinasyonu içerir (Thomas & Silk, 1990, s.34–35).

Genel olarak araştırmacıların üzerinde hem fikir olduğu konu ise ilk karalamaların herhangi bir objeyi, nesneyi, bireyi temsil etmediğidir. Luquet, Piaget ilk resim çizimlerinin oyun ve alıştırma olduğunu söylemektedir. Arnheim (1956) ise Luquet ve Piaget ile yakın görüşleri savunmaktadır. Yapılan bu ilk çizim deneyimleri bir şeyi "temsil etmez" fakat bizlere "kaba motor hareketlerini" gösterir (Thomas & Silk, 1990, s.35).

Karalama döneminin özelliklerini şu şekilde açıklayabiliriz:

- 3 yaş çocuğunun çizgileri anlam ifade etmeyen, omuzdan hareketli, kuvvetli, sağdan sola doğru yönelimli çizgilerdir.
- Çizgiler düzensizdir fakat amacı vardır ve dikkat merkezlidir.
- Denetimi olmayan, kısa süreli, spontane boyamalar yaptığı görülür.
- Renk bilinci yoktur, renkleri kısa fırça veya kalem dokunuşlarıyla kullanırlar.

2.2.2. Şema Öncesi Dönem ve Özellikleri

Bu dönemde çocuk, çizmek, resmetmek istediği nesne ya da olguyla ilgili ilişki kurma derdine düşer. Bu ona büyük bir haz sağlar. Bu yeni var olan resimler, ebeveyn ve öğretmen için çok önemlidir. Çünkü bu resimler sayesinde, çocuğun düşünme gücünün ve bu sürecin ilerleyişinin somut bir kaydı bulunur (Yavuzer, 2005, s.41).

Şema öncesi dönemde çocuk, yapacak olduğu resme aklında var olan bir şeyi çizmek için başlar, fakat çizim süresi boyunca resim konusunu değiştirebilir. Nesneler arasındaki farklılıkları ayırt edebilme gücüne daha yetişemediği için simgeleri değiştirmede zorlanmaz. Bu değiştirme kavramına ise kavram değişmesi diyebiliriz.

Şematik öncesi dönemin özelliklerini aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

- Resim ve düşünce arasında bağ kurma çabası içindedir.
- İnsan resminde baş daire; kol ve bacaklar düz veya eğri birer çizgi, ayak ve eller ise daha karışık bir biçim anlayışı içinde veya hiç ayak ve eller bulunmaz.
- Renk kullanımında ise var olan nesnelerin kendi renklerini kullanmaz.
- Kompozisyon, fark edilmeyen bir biçimdedir.
- Mekân içine nesneleri konumlandırma da bir ilerleme vardır.
- Detaylar artar, objeler bir merkez çevresinde toplanmaya başlar ya da gökyüzü çizgisi veya yer çizgisi dediğimiz çizgiler üzerine dizilir (Kehnemuyi, 1995, s.24; San, 1979, s.141).

2.2.3. Şematik Dönem ve Özellikleri

Bu dönem çocuklar birden fazla deneyimlerden sonra insan ve çevresi hakkında belli bir düşünceye sahip olurlar. Bu düşünce, resmine farklı şemalar şeklinde yansır (Yavuzer, 2005, s.55).

Bu yaşlardaki çocuğun araştırıp deneyimlediği öz ve biçim anlayışının çeşitliliği, çocuğun kişiliğine ve aldığı eğitime bağlıdır. Birçok uğraşı sonucu zafere ulaşılmadıkça, bunun ne denli doğru olduğunu anlayamayız. Çocukta da insan düşüncesi böyle bir gayret sonucu kendine has bir "insan şeması" tarzında var olmaktadır. Bu yaşlardaki çocuk, evrendeki tüm nesnelerin birbirleriyle bağlantı içinde olduğu anlamıştır. Bu anlayış "yer çizgisi" adında bir biçime dönüşür. Artık çocuk kendini yapbozun bir parçası gibi çevrenin de bir parçası olarak görmektedir. Bundan dolayı bu yaş grubundaki çocuklar için toplumsal anlayışa geçmiş oluyor diyebiliriz (Kehnemuyi, 1995, s.25).

Şematik dönemin özelliklerini şöyle sıralayabiliriz;

- Kendine has bir insan, çevre ve doğa resmi yapar.
- Güven duygusu görülür.
- Geometrik çizgiler kullanılır.
- İnsan resmi tekrar sonucu elde edilir.
- Vücudun önemli sayılan baş, gövde gibi parçaları abartılır.
- İnsan vücudunun önemsiz parçaları ya silik çizilir veya yok edilir.
- Simgelerin değişimi görülür.
- Sosyalleşmeye başlayan çocuk, çevrenin bir parçası olma bilincine ulaşır.
- Aynı nesnelere aynı rengi boyayarak yinelemelerden oluşan bir "renk şeması" oluşturur (Kehnemuyi, 1995, s.26).

2.2.4. Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemi ve Özellikleri

Erkek ve kız ayrımının farkına varmaya başlayan 6–8 yaşındaki çocuklar kız ve erkek çizimlerinde giysilerin ayrımlarını belirtmeye ve bu ayrımları özenle çizmeye başlar. Mekân ve perspektif resimlerde artık var olmaya başlar. Yer çizgisi resimde yukarı çıkar, toprak ve gökyüzü kendi rengine boyanır (San, 1979, s.149). Geometrik çizgiler çizimlerini azaltır. Çizimler daha gerçekçi olmaya başlar ve resimlerde çocuklar ayrıntılara girerler (Kehnemuyi, 1995, s.28).

Çocuk sosyal özgürlüğünün bilinciyle kendi cinsten arkadaşlarıyla gruplaşmaya başlarlar (Kehnemuyi, 1995, s.28). Çocukların resimlerinde kızlarla erkekler arasında ayrımlar görülmeye başlar. Erkek çocuklar araba, uçak, top, park resimleri çizerken; kızlar ise detaylı çizilmiş kişiler ve kişilerin giysileri, evler, hayvanlar, çiçekler, böcekler çizerler (Yavuzer, 2005, s.66).

2.2.5. Görünürde Doğalcılık Dönemi (Mantık Dönemi) ve Özellikleri

Bu dönemde insan çiziminin daha fazla detaycılıkla çizildiği ve cinsel özellik farkındalığın büyük ölçüde arttığı, bu özelliklerin de resme yansıdığı gözlenmektedir. Yine bu yaş grubundaki çocukların renk farkındalığında olduğu ve rengi en iyi biçimde kullandığı görülür (Yavuzer, 2005, s.67).

2.3. Çocuk Resminin Özellikleri

Çocuk resimlerinde çizilen objeler şema öncesi dönemin (4-7 yaş) başlarında, resim kâğıtta uçuyor veya havada kalmış gibidir. Beş yaşından itibaren başlayan çizimlerdeki nesneler resim kağıdının (yüzeyinin) alt kenarına paralel çizilmiş bir taban çizgisinin üzerine oturtulur. Çoğunlukla taban çizgisi gibi gök çizgisiyle de hava boşluğu anlatılmaya çalışılır.

Çocuk resimlerinde şekiller çok önemlidir. Renkler ikinci planda kalır. Çocuklar nesnelerin ebatları hakkında bilinçli olabilirler. Fakat uzaklıkla ilgili olarak değişen perspektifleri resimlerinde nadiren gösterebilirler. Çocuklar çoğunlukla yaptıkları resimlerde uzakta görülen nesneleri küçük çizmeyi düşünemezler. Şekiller arasındaki gerçek boyutları doğru aktarabilmesi nesnenin çocuk için önemi gibi faktörlere göre değişebilir (Yavuzer, 2007, s.72-73).

Çocuk çizimlerinde daha sonraki dönemlerde insan figürlerinde gövde görülmeye başlar (Yolcu, 2004, s.152-155). Esprili çizgilerle resme oyun imajını verirler. Çocuklar güneş, dondurma, çiçek gibi nesneleri insan yüzüymüş gibi tamamlarlar. Çocuklar artık çizdikleri resimlerinde hoşlandıkları, sevdikleri renkleri kullanırlar. Resmi yapılan figürün, objenin, nesnenin bilinen bütün özelliklerini göstermeye çalışırlar (tamamlama özelliği) (Karayağmur vd., 2005, s.38).

Çocukların resimlerinde saydamlık özelliği (röntgen resim) görülür, burada artık gördüklerini ve görmediklerini, hayal ettiklerini çizerler. 5-7 yaş çocukları yaptıkları çizimlerde figürleri, objeleri resim düzlemine yatırırlar, kısacası tek bir görüş noktasından değil, birçok görüş noktasından (düzleme) bakılıyormuş gibi nesneleri, objeleri çizerler. İşlem öncesi evrenin bir başka özelliği de parça bütün ilişkisi daha kurulamadığından kimi parçaların ötekilere göre daha abartılı çizebilirler (boy sıralaması özelliği). Bu objeyle çocuğun kendi duygusal ilişkisinden kaynaklanabilir. Daha çok önem verdiği parçanın önce, büyük ve renkli çizilmesiyle ilişkili olabilir (Kırışoğlu, 2002, s.85-88).

Çocuk resimlerinde içerik açısından resimden alınan bilgi çocukların o konudaki bilgilerinden, bilgilerin hangisinin daha önemli olduğuna ilişkin yorumlarından ve bu bilgiyi gösterecek resim yapma arzularından etkilenir. Fakat çocuk resimlerinde çocuklar kendi resimlerindeki çizdiklerinden daha çok şey bilmektedir. Yapılan inceleme ve resim yorumlamalarında resimler genellikle bakan kişi merkezli anlatımlar içerirler (Yavuzer, 2007, s.80). Çocuk resimleri genellikle çocuğun gelişimsel yönü hakkında bilgi almamıza olanak

sağlamaktadır. Yapılan bu resimler çocuğun karakteri, sosyal çevreyle ilişkisi, dış dünyaya karşı tutumu, duygu ve düşünce yapısı hakkında da önemli bir bilgi kaynağı oluşturmaktadır.

2.4. Görsel Tasarım İlkeleri

Tasarım, herhangi bir alanda yapılacak olan bir eserin, nesnenin, objenin vb. yapım süreci boyunca meydana getirilmesidir. TDK ise tasarım kelimesini “zihinde canlandırdığımız biçim" veya "bir yapının ilk taslağı" olarak tanımlar.

Temel tasarım ilkeleri, doğru ve etkili bir tasarım yapmak için dikkat edilmesi gereken ilkelerdir.

Temel tasarım ilkeleri, herhangi bir bölümde, alanda yapılan tasarımlarda kullanılır. Temel tasarım ilkelerini kullanmak; daha çok göze hitap eden, kullanışlı ve göz yormayan tasarımlar üretmeyi sağlar.

Temel tasarım ilkeleri şunlardır: Denge, Hiyerarşi, Örüntü, Ritim, Boşluk (Mekan), Proporsiyon (Orantı), Vurgu, Hareket, Uyum ve Kontrasttır.

2.4.1. Denge

Temel tasarım ilkelerinden en önemli öğe olan denge unsuru, tasarımı meydana getiren bütün parçaların anlamlı ve göze hitap eden estetik bir şekilde yerleştirilmesi olarak nitelendirilir.

Görsel 1. K15 Kodlu Öğrenci Resmi

2.4.2. Hiyerarşi

Hiyerarşi ise insan gözünün gördüğü her şeyi algılama düzenine verilen addır. Bu algılama düzeni ise algı alanı içerisindeki biçimler arasında bulunan görsel kontrastla oluşmaktadır. İki farklı uç arsında bir düzen nizam içerisinde estetik ve görsel bir sıralanma vardır. Buradaki zıtlık yalnızca boy uzunluk bakımından olur ise küçükten büyüğe bir diziliş olur ve bunun adı düzenli ölçü derecelendirilmesi olarak anılır.

Görsel 2. E5 Kodlu Öğrenci Resmi

2.4.3. Örüntü

Örüntü, tasarım araçlarının düzenli veya ritmik tekrarlar şeklinde yerleştirilmesi ile yüzeylerin ya da görsellerin kalitesini arttırmak için kullanılmaktadır. Yapılan bir görsel eserde oluşturulan dokunun içinde çizgi, nokta veya renklerin ritmik olarak aynı düzen içerisine tekrarlanmasıyla oluşmaktadır

Görsel 3. K10 Kodlu Öğrenci Resmi

2.4.4. Ritim

Ritim ise; kompozisyonda farklı öğelerin örneğin renklerin, biçimlerin, yerlerin, şekillerin, dokuların ve boşlukların görsel hareketlerinin tekrarlanmasına ritim ismi verilir. Görsel tasarımlarda ritim ögesini daha iyi anlamak için parçadan bütüne doğru ilerlemek daha yararlı olacaktır. Yapılan ritim uygulamaları görsel çizimlerin tekrarıdır ve aralarında benzerlikler bulunur.

Görsel 4: K5 Kodlu Öğrenci Resmi

2.4.5. Boşluk (Mekan)

Temel tasarım ilkelerinden boşluk öğesi bir sanat çalışmasının içindeki, çevresindeki, etrafındaki boş alan veya yüzeyidir. Boşluklar, iki boyutlu, üç boyutlu; negatif ya da pozitif olabilir.

Görsel 5. E15 Kodlu Öğrenci Resmi

2.4.6. Proporsiyon (Orantı)

Resimde proporsiyon resimde olan objelerin, nesnelerin birbirleriyle olan ölçeklerine göre kendisi, parçaları ve bütünleri arasında bulunan ölçüsüne denir.

Görsel 6. K22 Kodlu Öğrenci Resmi

2.4.7. Vurgu

Vurgu görsel bir tasarımda daha çok önemsenen, benimsenen vurgulanmak istenen bir objenin farklı araçlar kullanılarak (renk, boyut, kontrast vb.) diğer nesnelerden ayırt edilip ayrılmasıdır. Görsel bir tasarımda odak noktası olan şey vurgudur. Vurgu sayesinde tasarıma dikkat çekilecek noktayı daha kolay seçebiliriz.

Görsel 7. K18 Kodlu Öğrenci Resmi

2.4.8. Hareket

Temel tasarım ilkelerinde hareket dinamikliği, belirli bir güç kullanılarak yer değiştirebilen bir objeyi, enerjisi olan bir nesnenin var olduğu izlenimini veren unsurdur.

Görsel 8. K20 Kodlu Öğrenci Resmi

2.4.9. Uyum

Temel tasarım ilkeleri arasında yer alan uyum, bütün bir çalışmanın birbirleriyle olan düzenini, ahengini oluşturur. Görsel tasarımda parçaların uyum içerisinde oluşmasıyla tasarım bütünsel bir tema olarak ortaya çıkar. (https://istanbulbogazicienstitu.com/temel-tasarim-ilkeleri-ve-tasarim-elemanlari)

Görsel 9. K14 Kodlu Öğrenci Resmi

2.4.10. Kontrast

Resimde kontrast en aydınlık alan ile en karanlık alanı anlatmaktadır. Genellikle zıtlık anlamında kullanılır. Bu zıtlıklar renk, ışık, yerleşim, duygu gibi karşıtlık ifade edebilecek şekilde görülebilir.

Görsel 10. E3 Kodlu Öğrenci Resmi

2.5. Görsel Tasarım Öğeleri

Görsel tasarım öğeleri, bir görsel tasarımın parçalarını oluşturan ve görsel mesajları karşı tarafa ileten önemli birimleridir. Görsel tasarımda güzellik düzenin temel ilkelerini ortaya çıkarmaya çalışan ressam ve tasarım teorisyeni Maitland E. Graves, The Art of Color and Design adlı kitabında, görsel tasarım öğelerini çizgi, yön, biçim, boyut, doku, değer ve renk olarak belirtmiş ve "bu öğeler tüm tasarımların yapıldığı malzemelerdir" demiştir (Maitland E. Graves 2019).

2.5.1. Renk Öğesi

Renk, objelerden gözümüze tekrardan geri dönen ışığın bir sonucu ortaya çıkmaktadır (Malloy, Kaoime E. 2015). Nesnelerin pigmenti tarafından gözümüzün algıladığı renk belirlenir. Renk çeşitliliği görsel tasarımda incelenirken adı genellikle renk tekerleği veya renk teorisi olarak söylenmektedir. Görsel tasarımda renk öğesi görsel iletişim kurmakta tüm dünya genelinde geçerli ortak bir kavram olduğundan görsel tasarımın en önemli unsuru olarak tanımlanmaktadır.

Görsel 11. E6 Kodlu Öğrenci Resmi

Resimde renkler arasında tonlama, parlaklık- matlık, doygunluk rengi niteleyen üç özelliktir. Ton; kırmızı, mavi veya mor olarak ben basit haliyle "renk" olarak tanımlanır. Doygunluk ise, rengin canlılığını, donukluğunu ya da tam zıttı olarak parlaklığı olarak açıklanmaktadır.

Görsel Tasarımda renk kullanımı şu şekildedir,

- Bir tasarımda güzellik, estetik, denge ve uyum oluşturmak için renkler kullanılmaktadır.
- Renk, insanlarda hedeflenen ruh hali ve duyguyu aktarmak için kullanılmaktadır.
- Görsel bir üründe renkler konu oluşturmak için kullanılmıştır.
- Renkler farklı anlamlar taşırlar. Farklı kültürlerde aynı renklerin farklı anlamları olabilmektedir.
- Renkler, objelere vurgu yapmak ve bir görsel tasarımda görsel sıralanmayı meydana getirmek için kullanılmaktadır.
- Renklerin sayesinde görsel tasarımlar bireyden bireye farklı anlamlar ifade edebilir.

2.5.2. Çizgi (Line) Öğesi

Çizginin bir sanat eseri olabilmesi için boşlukta hareket eden ve bir nokta tarafından nitelendirilmesi gerekmektedir. Çizgiler dikey, yatay, çapraz veya eğri olarak çeşitlenmektedir. Çizgiler sürekli, zikzak çizilen, silik, gizli veya kırık olabilmektedir. Bu çizgi türlerinden başka yatay ve zikzaklı bir çizgi veya dikey ve zikzaklı bir çizgi de olabilmektedir. Değişik çizgi çeşitleri değişik ruh durumlarını yansıtır, bu durum hangi ruh halinin yansıtılmak istendiği ile ilgilidir.

Görsel 12: K13 Kodlu Öğrenci Resmi

2.5.3. Nokta (Point) Öğesi

Olmayan bir şeyde herhangi bir şeyin başlaması nokta olarak tanımlanabilir. Nokta insan beyni üzerinde bireyi düşünmeye zorlar ve hem hayal gücünde hem de evren boşluğunda nokta üzerine inşa edilebilecek yeni çizimlere olanak sağlamaktadır. Bir resimdeki bazı soyut çizim noktalar bireyin hayal dünyasında onun tanıdığı biçimlere veya formlarla bağlantı kurmayı sağlayabilmektedir.

Görsel 13. K4 Kodlu Öğrenci Resmi

2.5.4. Şekil (Shape) Öğesi

Şekil öğesi sınırları belli, tanımlı, kapalı çizimler veya farklı renk, dokular ile etrafındakinden öne çıkan iki boyutlu bir alan olarak anlatılmaktadır. Şekiller bireyler tarafından tanınan objeler ve formlardır.

Örneğin, bir resim kağıdına çizilen daire bir şekil olarak nitelendirilir. Daireyi oluşturan ve daireyi çevresinden ve boşluktan ayıran bir sınır görevi yapan bir çizgi ile daire oluşturulmaktadır.

Şekil türleri ise Geometrik şekiller, Organik Şekiller ve Eğrisel şekiller olmak üzere üçe ayrılır. Geometrik şekiller daire, kare, elips, oval, üçgen, yıldız, paralelkenar vb. gibi cetvel kullanılarak da çizilen şekillerdir. Geometrik şekiller basit ve karmaşık olsun hepsi de insanda bir düzen ve kontrol duygusu yaratır.

Organik şekiller ise düzensiz şekiller olarak tanımlanır. Çoğunlukla dağınık, karmaşık olan ve çevrede bulunan şekillere benzeyen şekillerdir. Organik Şekiller direk elle çizilir. Bu yüzden bireyden bireye farklılık gösterir. Sanatçının, bireyin yaratıcılığı ile doğrudan bağlantılı olarak değişkenlik gösterebilir. Her birey için özeldir.

Eğrisel şekiller ise düz kenarlardan fakat eğri çizgilerden oluşmaktadır. Çizilen nesneye daha gerçekçi ve doğal bir hava vermektedir. Bireyler resim yaparken bu şekillerden faydalanarak bir bütün kompozisyon oluştururlar. Tek bir şekil türü resimde kullanılacağı gibi bir sanat eserinden birden fazla da şekil türü de kullanılır.

Görsel 14: K1 Kodlu Öğrenci Resmi

2.5.5. Doku (Texture, Patern, Geçme) Öğesi

Görsel sanat eserinde doku çizilen görsel üzerinde nesnelerin veya objelerin fiziksel ve görsel özelliklerini anlatmaktadır. Tasarımda doku şu şekilde kullanılır:

- Doku sayesinde dikkat çekmek istenilen nesneye karşı ilgili arttırmak veya tam tersi uzaklaştırmak içinde kullanılabilir.

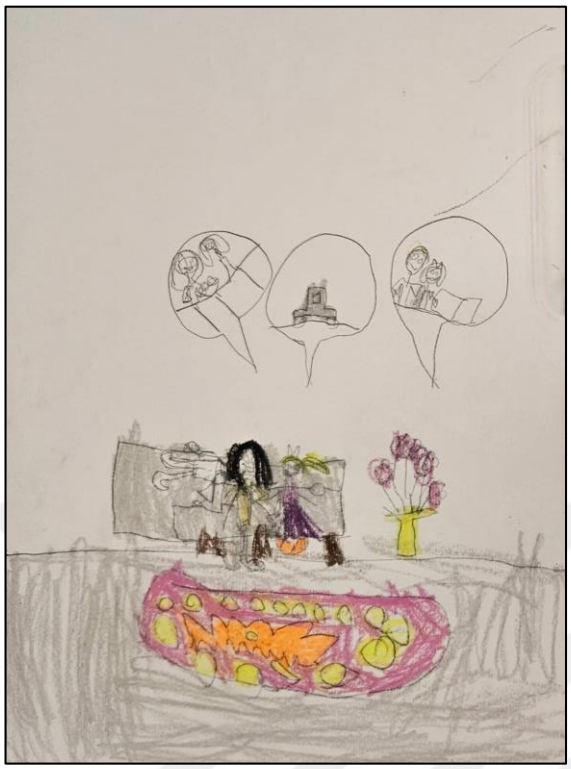
- Doku, bir görsel sanat eserinde anlatımı daha da karmaşık hale getirmek için de kullanılabilir.

Görsel 15. K9 Kodlu Öğrenci Resmi

2.5.6. Desen

Resimde motifler birbirlerini tekrarlıyor gibi gözükebilir. Bir motif bir resimde birden fazla tekrarlanıyorsa eğer desenle sonuçlanmaktadır. Desenler kumaş, ahşap, kağıt gibi malzemeler üzerinde motiflerin tekrarı uygulanarak moda tasarımı, tekstil tasarımı veya mobilya tasarımında sıklıkla kullanılmaktadır. Ahşap veya sert malzeme üzerine yapılan desenler dekoratif yapı elemanları olarak insanlar tarafından sıklıkla tercih edilmektedir. Bu tasarımlara pencerelerde sütunlarda veya mobilyalarda rastlayabilmekteyiz.

Görsel 16. K3 Kodlu Öğrenci Resmi

2.5.7. Boşluk (Espas) Öğesi

İki boyutlu bir tasarım için, boşluk, düz bir yüzey üzerinde üçüncü bir boyut yanılsaması yaratmakla ilgilidir.

- Objelerin, figürlerin birbirinin üstüne birleştiği, üst üste göründüğü efektidir. Bu efekt üstteki nesnenin daha yakında olduğunu görmemizi sağlayacaktır. Görsel tasarımda mekânın derinliğini göstermenin bir yolu yoktur, ama uzaklık, yakınlık sırasını belirlemekte bize yardımcı olmaktadır.
- Gölgeleme, iki boyutlu bir yüzeyin bir varlığın üç boyutlu (3D) görünmesi için tonlama göstergeleri resimde yer almaktadır.
- Doğrusal Perspektif, bir varlığın bizden uzaklaştıkça küçük göründüğüyle ilgili kavramdır.
- Atmosferik Perspektif, atmosferin uzaktaki varlığın görünümünü değiştirmek için nasıl bir arındırma yaptığını anlatmaktadır.

Görsel 17. K12 Kodlu Öğrenci Resmi

2.5.8. Biçim (Form) Öğesi

Görsel tasarımda biçim, renk, doku, çizgiler ve diğer bileşenlerin birbirleriyle ilişkisi sonucunda ortaya çıkan hacmi veya kütleyi, şekilleri birbirlerine göre resimde yerleşilmelerinin inceleyen bir kavramdır. Kısacası bu açıklama nesnelerin üç boyutlu hali olarak da anlatılabilmektedir. Biçimler, yukarıdan aşağıya (yükseklik), yandan yana (genişlik) ve arkadan öne (derinlik) şeklinde açıklanabilmektedir. Form ayrıca zıtlık içeren aydınlık ve karanlık ile de gösterilebilmektedir. Form çeşitleri iki tanedir. Birincisi Geometrik (yapay) formdur ikincisi ise doğal (organik form) form şeklindedir. Form, farklı geometrik şekillerin birleştirilmesiyle oluşturulabilir. Kontrast, renk, vurgu, doku ve desen ile de zenginleştirilmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu araştırmada, okul öncesi eğitim çağı çocuklarının aile resmi çizimlerinde gerçekte var olan durumu belirlemek amaçlandığından hem nicel hem de nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler öğrenci resimlerinden oluşmaktadır. Öğrenci resimlerinden veri elde edilerek betimsel analiz yoluyla değerlendirilmiştir. Ebeveynlere Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Kısa Form uygulanıp değerlendirilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli / Deseni

Bu araştırmada, okul öncesine devam eden çocuklarının aile resmi çizimlerinin kompozisyon algıları ve ebeveyn kabul red ölçeğinde annenin yeri incelenmesi amaçlandığından genel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2. Evren / Örneklem / Çalışma Grubu / Katılımcılar

Çalışmanın örneklemi İzmir İlinde bulunan Okul Öncesi Eğitim çağındaki (36-72 aylık) 37 çocuk ve ebeveynleri (anne) oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları

Bu araştırmada verileri toplamak için çocuklara Aile resmi çizmeleri istenmiştir. Bu resimlerin verileri ise literatür ve alan taraması yapılarak 15 maddeden oluşan "Resim Analiz Kriterleri" belirlenmiştir. Yaptırılan resimler ise bu kriterlerde yer alıp almama durumuna göre resimler değerlendirilmiştir. Bu kriterler için uzman görüşü alınmıştır.

Ebeveynlere (Annelere) ise 24 maddelik Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Kısa Form (Parent PARQ – Short Form) uygulanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin toplanmasının ardından araştırmada kullanılan ölçeğin puanlamaları yapılmıştır. Bu puanlamalar Ebeveyn Kabul Red Ölçeği alt boyutundaki sıcaklık, düşmanlık, ihmal ve red açısından da incelenerek karşılaştırılmıştır. Çocuk resimlerinden ise görsel tasarım ilke ve öğelerine göre bilgiler toplanmıştır.

Araştırmanın amacına uygun olarak aşağıdaki istatistiksel işlemler yapılmıştır.

- Okul Öncesi çocuklarının kompozisyon algılarında görsel tasarım ilkelerinin cinsiyete göre çizim yeteneklerini belirlemek için Ki-Kare Testi uygulanmıştır.
- Okul Öncesi çocuklarının kompozisyon algılarında görsel tasarım ögelerinin cinsiyete göre çizim yeteneklerini belirlemek için Ki-Kare Testi uygulanmıştır.
- Okul öncesi çocuklarının annelerine uygulanan "Ebeveyn Kabul Red İlişkileri Ölçeği" ve alt boyutlarına göre Mann-Whitney U testi analizlerde yapılmıştır.

3.5. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği

Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği (EKRÖ), ebeveynlerin çocuğu kabullenme ve reddetme davranışlarına ait algılarını ölçmek üzere Rohner, Saavedra ve Granum (1978) tarafından geliştirilmiştir (Rohner, R.P., Khaleque, A., Cournoyer, D.E. 2012). Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması 1993'te Anjel tarafından yapılmıştır. Toplam 60 maddeden oluşan ölçeğin sıcaklık ve sevgi, düşmanlık, kayıtsızlık ve ihmal ve ayrışmamış ret olmak üzere dört alt ölçeği vardır. Ebeveyn Kabul Red Ölçeğine Kontrol alt ölçeklerinin de dahil edilmesiyle Ebeveyn Kabul Red Ölçeğinin güvenirlik çalışmaları Erkman, Varan (2004) tarafından tekrardan yapılmıştır. Ölçekte yer alan her madde için "4=hemen hemen her zaman doğru", "3=bazen doğru", "2=nadiren doğru" ve "1=hemen hemen hiçbir zaman doğru değil" olarak 4 seçenekli Likert tipi şıklardan sadece birinin doldurulması katılımcılardan istenir. Kabul-red ile ilgili doldurulan ölçeğin puanları ebeveynlerin çocuklarını kabul etme veya reddetme durumunu yansıtmaktadır. Ebeveyn kabul red ölçeğinden alınan en yüksek puanlar (en yüksek 240 puan) annenin çocuğunu reddetme durumunu bizlere göstermektedir (Rohner, R.P., 2004). Ebeveyn Kabul Red Ölçeğine ait iç tutarlık katsayısı .74 olarak çıkarken sıcaklık, düşmanlık, kayıtsızlık ve ihmal, ayrışmamış, reddetme alt ölçekleri için iç tutarlık katsayıları ise .79, .83, .68 ve .59 olarak ortaya çıkmıştır (Erkman, F. And Varan, A., 2004).

Ayrıca ölçeğin geçerliliği ve güvenirliği ile ilgili Dedeler M., Akün E, Batıgün A.D., "Yetişkin Ebeveyn Kabul-Red ölçeği- Kısa Formun uyarlama çalışması" adlı araştırmalarında Türkiye için bu ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu kanıtlamışlardır (Dedeler M., Akün E, Batıgün A.D. 2017).

Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (PARQ) iki farklı çeşitte bulunur. Uzun form (standart form) 60 maddede oluşur; kısa formda ise 24 madde bulunmaktadır. Standart 60 maddelik form, ülkeler arasında birden fazla araştırmalarda yer almıştır. Güvenilirliği ve geçerliliği ile ilgili genel geçer bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1

Standart Form Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (PARQ) Puanlama Maddeleri Tablosu (Rohner, R.P., 2012).

	Öğe Miktarı	Ölçek Numaraları
Warmth/Affection Sıcaklık/Alaka	20	1, 5, 8, 12, 15, 19, 22, 26, 29, 33, 36, 40, 43, 47, 50, 54, 55, 57, 58, 60
Hostility/Aggression Düşmanlık/Saldırganlık	15	2, 6, 9, 13, 16, 20, 23, 27, 30, 34, 37, 41, 44, 48, 51
Indifference/Neglect Kayıtsızlık/İhmal	15	3, 7, 10, 14, 17, 21, 24, 28, 31, 35, 38, 42, 45, 49, 52
Undifferentiated Rejection Farklılaşmamış/Red	10	4, 11, 18, 25, 32, 39, 46, 53, 56, 59
Toplam PARQ	60	60

Kısa formdaki sıcaklık/sevgi ölçeği 8 madde içermektedir; düşmanlık/saldırganlık ve kayıtsızlık/ihmal ölçeklerinin her biri 6'şar madde içerir ve farklılaşmamış reddetme başlığı 4'er madde içerir. Standart formda olduğu gibi, kısa formdaki tüm maddeler, yine PARQ puanlama sayfasında (kısa form) aşağıda gösterildiği gibi döngüsel sırada düzenlenmiştir.

Tablo 2

Kısa Form Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (PARQ) Puanlama Maddeleri Tablosu (Rohner, *R.P., 2012).*

	Öğe Miktarı	Ölçek Numaraları
Sıcaklık/Alaka	8	1, 3, 9, 12, 17, 19, 22, 24
Düşmanlık/Saldırganlık	6	4, 6, 10, 14, 18, 20
Kayıtsızlık/İhmal	6	2,7, 11,13,15,23
Farklılaşmamış/Red	4	5, 8, 16, 21
Toplam PARQ	24	24

Tablo 3

Standart ve Kısa Form Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (PARQ) Orta Noktalarında Olası En Düşük ve En Yüksek Puanlar Tablosu (Rohner, R.P., 2012).

	Standart Form			*Kısa Form*		
Ölçek/Toplam Test	*Olası Skor*			*Olası Skor*		
	En Düşük	*En Yüksek*	*Orta Nokta*	*En Düşük*	*En Yüksek*	*Orta Nokta*
Sıcaklık/Alaka	*20*	*80*	*50*	*8*	*32*	*20*
Düşmanlık/Saldırganlık	*15*	*60*	*37.5*	*6*	*24*	*15*
Kayıtsızlık/İhmal	*15*	*60*	*37.5*	*6*	*24*	*15*
Farklılaşmamış/Red	*10*	*40*	*25*	*4*	*16*	*10*
Total PARQ score	*60*	*240*	*150*	*24*	*96*	*60*

3.6. Araştırmacının Rolü

Araştırmacı İzmir İli Buca İlçesinde bulunan Akşemsettin Ortaokulu anasınıflarında okuyan (4 Şube) ve ebeveynlerinin izin verdiği öğrencilerle 4 kişilik 10 grupla çalışma grubu oluşturmuştur. Araştırmacı çalışma grupları ile tek oturumda süre sınırlaması olmayacak

şekilde odak çalışmasını gerçekleştirmiştir. Çalışma grubu istediği materyallerle (Boya kalemleri, kalemler, kâğıt vb.) bireysel olarak çalışmıştır. Çalışma grubuna araştırmacı "Ailen ile geçirdiğin bir günün, anının resmini çizer misin?" vb. sorular sorarak veriler elde etmiştir. Elde edilen veriler araştırmacı tarafından tezin temel bölümleri ile ilişkilendirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın bulguları ayrı başlıklar halinde sunulmuştur.

4.1. Kişisel Bilgilere Yönelik Bulgular

Tablo 4

Katılımcı Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı Tablosu

Cinsiyet	*Kişi Sayısı*	*Yüzde*
Kız	*22*	*59.45*
Erkek	*15*	*40.54*
Toplam	*37*	*100*

Tablo 4'te görüldüğü gibi, Aile resmi çizen çocukların %59,45'ui kız, %40,54'ü erkektir.

Tablo 5

Katılımcı öğrencilerin yaş dağılımı Tablosu

Yaş	*Kişi Sayısı*	*Yüzde*
5 Buçuk Yaş	*6*	*16.21*
6 Yaş	*31*	*83.78*
Toplam	*37*	*100*

Tablo 5'te görüldüğü gibi Aile resmi çizen çocukların %16.21'i 5 buçuk yaşında, %83,78'i ise 6 yaşındadır.

Tablo 6

Aile Üyelerinin Tam veya Eksik/Fazla Çizilmesine ilişkin İstatistikleri Tablosu

Veri	*Kişi Sayısı*	*Yüzde*
Aile Üyelerinin Tam Çizilmesi	*24*	*64.86*
Aile Üyelerinin Eksik veya Fazla Çizilmesi	*13*	*35.13*
Toplam	*37*	*100*

Tablo 6'de görüldüğü gibi Aile resmi çizen çocukların resimlerinde ailelerinin tam çizen çocuklar %64,86, aile üyelerini eksik veya fazla çizen çocukların oranı ise 35,13'tür.

Tablo 7

Aile Üyelerinin Eksik veya Fazla Çizilmesine İlişkin İstatistikleri Tablosu

Veri	Kişi Sayısı	Yüzde
Aile Üyelerini Eksik Çizenlerin Sayısı	11	84.61
Aile Üyelerini Fazla Çizenlerin Sayısı	2	15.38
Toplam	13	100

Tablo 7 de görüldüğü gibi aile üyelerini eksik çizenlerin oranı %84.61 iken aile üyelerinin olduğundan fazla kişi olarak çizilmesinin oranı ise %15.38'dir.

Tablo 8

Aile Üyelerini Eksik ve Fazla Çizen Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı Tablosu

Veri	Kişi Sayısı	Kız	Erkek	Kızların %	Erkeklerin %
Aile Üyelerini Eksik Çizenlerin Sayısı	11	5	6	45.45	54,54
Aile Üyelerini Fazla Çizenlerin Sayısı	2	1	1	50	50
Toplam	13	6	7	46.15	53.84

Tablo 8'de görüldüğü gibi aile üyelerini eksik çizen kız öğrencilerin oranı %45.45, erkek öğrencilerin oranı %54.54 dür. Aile üyelerini fazla çizen kız öğrencilerin oranı %50, erkek öğrencilerin oranı ise%50 çıkmıştır.

Okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimleri incelendiğinde aile algılarında ailesini tam çizen öğrencilerin cinsiyete göre kızlarda daha çok olduğu görülmüştür. Bu oran erkeklerde daha düşüktür. Ailesini tam çizen toplam 24 öğrenci vardır ve bu öğrencilerin 16'sı kız, 8'i erkektir. Kızların oranı %66.66 iken erkeklerde bu oran %33.33'tür. Buradan da anlaşılacağı gibi cinsiyet bakımından ailesini resimlerinde çizen öğrencilerde farklılaşma görülmektedir.

Okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimleri incelendiğinde aile algılarında ailesini tam çizmeyen öğrencilerin cinsiyete göre erkeklerde daha çok olduğu görülmüştür. Bu oran kızlarda ise daha düşüktür. Ailesini çizmeyen toplam 13 öğrenci vardır ve bu öğrencilerin 6'sı kız, 7'si erkektir. Kızların oranı %46.15 iken bu oran erkeklerde %53.84'tür. Sonuç olarak

da cinsiyet bakımından ailesini resimlerinde çizmeyen öğrencilerde farklılaşma görülmektedir. Kız öğrencilerin aile algısı daha çok oturmuşken, erkek öğrencilerde bu algı daha az fark edilmektedir.

4.2. Aile Resmi Çizimlerinin Görsel Tasarım İlkeleri, Görsel Tasarım Öğeleri ve Ebeveyn Kabul Red Ölçeğine Göre Değerlendirilmesi

4.2.1. Aile Resmi Çizimlerinin Görsel Tasarım İlkelerine Göre Değerlendirilmesi

Tablo 9

Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Denge Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Denge	VAR	Sayı	18	2	20
		Beklenen Değer	11.9	8.1	20.0
		%Cinsiyette	81.8%	13.3%	54.1%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	4	13	17
		Beklenen Değer	10.1	6.9	17.0
		%Cinsiyette	18.2%	86.7%	45.9%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	16.843[a]	1	.000		
Süreklilik Düzeltmesi	14.199	1	.000		
Olabilirlik Olasılığı	18.407	1	.000		
Fisher'ın Kesin Testi				.000	.000
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 0 hücrenin (0.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise 6.89.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 9'da görüldüğü gibi görsel tasarım ilkelerindeki denge unsuru bu resimlerde kızlarda %81.8 görülmekte (var), erkeklerde ise %86.7 (yok) oranında görülmemektedir. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım ilkelerinden denge unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki denge istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Pearson Ki-Kare-Testin p Değeri (2 taraflı) = .000; p<.05) Cinsiyet arasında anlamlı değişkenlik olmuştur. Denge unsuru kızlarda var iken, erkeklerde daha az görülmüştür.

Görsel tasarım ilkelerinden denge unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda denge unsuruna rastlanırken erkeklerde bu unsur daha çok görülmemektedir. Kızların yaptıkları resimlerde genellikle denge dikdörtgen yüzeyin tamamına dağılmıştır fakat erkekler de ise bu denge belli bir bölümde yoğunlaşmıştır. Bu yüzden denge unsurunda cinsiyete göre farklılık vardır.

Tablo 10

Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Hiyerarşi Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Hiyerarsi	VAR	Sayı	4	4	8
		Beklenen Değer	4.8	3.2	8.0
		%Cinsiyette	18.2%	26.7%	21.6%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	18	11	29
		Beklenen Değer	17.2	11.8	29.0
		%Cinsiyette	81.8%	73.3%	78.4%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	.379[a]	1	.538		
Süreklilik Düzeltmesi	.044	1	.835		
Olabilirlik Olasılığı	.374	1	.541		
Fisher'ın Kesin Testi				.690	.412
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 2 hücrenin (50.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise 3.24.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 10' da görüldüğü gibi görsel tasarım ilkelerindeki hiyerarşi unsuru kızlarda %81.8 görülmemiş, erkeklerde ise %73.3 oranında görülmemiştir. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım ilkelerinden hiyerarşi unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki hiyerarşi istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (Pearson Ki-Kare- Testin p Değeri (2 taraflı) = .538; p>.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmamıştır. Hiyerarşi unsuru iki cinsiyette de fazla görülmemiştir.

Görsel tasarım ilkelerinden hiyerarşi unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlar ve erkeklerde anlamlı bir yokluk ifade etmektedir. Hiyerarşiye bu yaş grubundaki çocuklar dikkat edememişlerdir. Genellikle yaptıkları resimlerde ev büyüklüğünde insan figürleri, araba yüksekliğinde çiçek figürleri görülmektedir. Kızlar ve erkeklerde bu unsur cinsiyete göre farklılık göstermemektedir.

Tablo 11

Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Örüntü Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi istatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Örüntü	VAR	Sayı	2	0	2
		Beklenen Değer	1.2	.8	2.0
		%Cinsiyette	9.1%	0.0%	5.4%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	20	15	35
		Beklenen Değer	20.8	14.2	35.0
		%Cinsiyette	90.9%	100.0%	94.6%
Toplam		Beklenen Değer			
		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	1.442[a]	1	.230		
Süreklilik Düzeltmesi	.212	1	.645		
Olabilirlik Olasılığı	2.157	1	.142		
Fisher'ın Kesin Testi				.505	.347
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 2 hücrenin (50.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise.81.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 11'de görüldüğü gibi görsel tasarım ilkelerindeki örüntü unsuru kızlarda %90.9 görülmemiş, erkeklerde ise %100 oranında görülmemiştir. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım ilkelerinden örüntü unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki örüntü

istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (Pearson Ki-Kare- Testin p Değeri (2 taraflı) = .230; p>.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmamıştır.

Görsel tasarım ilkelerinden örüntü unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda ve erkeklerde anlamlı bir uyum görülmemektedir. Örüntüyü kullanmayan kız ve erkek öğrencilerin oranları birbirlerine yakındır. Kızlar ve erkeklerde bu unsur cinsiyete göre farklılık göstermemektedir.

Tablo 12

Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Ritim Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi istatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Ritim	VAR	Sayı	14	8	22
		Beklenen Değer	13.1	8.9	22.0
		%Cinsiyette	63.6%	53.3%	59.5%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	8	7	15
		Beklenen Değer	8.9	6.1	15.0
		%Cinsiyette	36.4%	46.7%	40.5%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	.393[a]	1	.531		
Süreklilik Düzeltmesi	.082	1	.775		
Olabilirlik Olasılığı	.392	1	.531		
Fisher'ın Kesin Testi				.734	.386
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 0 hücrenin (0.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise 6.08.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 12'de görüldüğü gibi görsel tasarım ilkelerindeki ritim unsuru kızlarda %63.6 görülmüş, erkeklerde ise %53.3 oranında görülmüştür. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım ilkelerinden ritim unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki ritim istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (Pearson Ki-Kare- Testin p Değeri (2 taraflı) = .531; p>.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmuştur.

Görsel tasarım ilkelerinden ritim unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda ritim unsuruna rastlanırken erkeklerde bu unsur daha çok görülmemektedir. Bu yüzden ritim unsurunda cinsiyete göre farklılık vardır.

Tablo 13

Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Boşluk Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Boşluk	VAR	Sayı	8	13	21
		Beklenen Değer	12.5	8.5	21.0
		%Cinsiyette	36.4%	86.7%	56.8%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	14	2	16
		Beklenen Değer	9.5	6.5	16.0
		%Cinsiyette	63.6%	13.3%	43.2%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	9.195[a]	1	.002		
Süreklilik Düzeltmesi	7.260	1	.007		
Olabilirlik Olasılığı	9.994	1	.002		
Fisher'ın Kesin Testi				.003	.003
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 0 hücrenin (0.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise 6.49.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 13'te görüldüğü gibi görsel tasarım ilkelerindeki boşluk unsuru kızlarda %86.7 görülmemiş, erkeklerde ise %63.6 oranında görülmüştür. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım ilkelerinden boşluk unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki boşluk

istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Pearson Ki-Kare- Testin p Değeri (2 taraflı) = .002; p<.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmuştur.

Görsel tasarım ilkelerinden boşluk unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda boşluk unsuruna rastlanırken erkeklerde bu unsur daha çok görülmemektedir. Kızlar resimlerinde dengeli bir dağılım yaptıkları için boşluk daha az kalmaktadır. Erkekler ise bu dağılımı yapamamaktadır. Bu yüzden boşluk unsurunda cinsiyete göre farklılık vardır.

Tablo 14

Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Orantı (Proporsiyon) Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Orantı	VAR	Sayı	12	2	14
		Beklenen Değer	8.3	5.7	14.0
		%Cinsiyette	54.5%	13.3%	37.8%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	10	13	23
		Beklenen Değer	13.7	9.3	23.0
		%Cinsiyette	45.5%	86.7%	62.2%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	6.440[a]	1	.011		
Süreklilik Düzeltmesi	4.807	1	.028		
Olabilirlik Olasılığı	6.985	1	.008		
Fisher'ın Kesin Testi				.016	.012
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 0 hücrenin (0.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise 5.68.
b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 14'te görüldüğü gibi görsel tasarım ilkelerindeki orantı (proporsiyon) unsuru kızlarda %54.5 görülmüş, erkeklerde ise %86.7 oranında görülmemiştir. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım ilkelerinden orantı (proporsiyon) unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki orantı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Pearson Ki-Kare-Testin p Değeri (2 taraflı) = .011; p<.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmuştur.

Görsel tasarım ilkelerinden orantı unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda orantı unsuruna rastlanırken erkeklerde bu unsur daha çok görülmemektedir. Birey çizimlerinde uzuvlar kızlarda oran bakımında daha başarılı erkeklerde ise bu başarı görülmemektedir. Bu yüzden orantı unsurunda cinsiyete göre farklılık vardır.

Tablo 15

Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Vurgu Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Vurgu	VAR	Sayı	8	3	11
		Beklenen Değer	6.5	4.5	11.0
		%Cinsiyette	36.4%	20.0%	29.7%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	14	12	26
		Beklenen Değer	15.5	10.5	26.0
		%Cinsiyette	63.6%	80.0%	70.3%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	1.143[a]	1	.285		
Süreklilik Düzeltmesi	.494	1	.482		
Olabilirlik Olasılığı	1.180	1	.277		
Fisher'ın Kesin Testi				.466	.243
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 1 hücrenin (25.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer is 4.46.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 15'te görüldüğü gibi görsel tasarım ilkelerindeki vurgu unsuru kızlarda %63.6 görülmemiş, erkeklerde ise %80.0 oranında görülmemiştir. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım ilkelerinden vurgu unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki vurgu istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (Pearson Ki-Kare- Testin p Değeri (2 taraflı) = .285; p>.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmamıştır.

Görsel tasarım ilkelerinden vurgu unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda ve erkeklerde bu unsur çoğunlukla anlamlı bir yokluk ifade etmektedir. Kız ve erkek öğrenciler vurgu yapmayı yaş grubu özelliklerine göre yapamamaktadırlar. Bu yüzden vurgu unsurunda cinsiyete göre farklılık yoktur. İki cinsiyet grubunda da vurguya genel anlamda yer verilememiştir.

Tablo 16

Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Hareket Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Hareket	VAR	Sayı	1	0	1
		Beklenen Değer	.6	.4	1.0
		%Cinsiyette	4.5%	0.0%	2.7%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	21	15	36
		Beklenen Değer	21.4	14.6	36.0
		%Cinsiyette	95.5%	100.0%	97.3%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	.701[a]	1	.403		
Süreklilik Düzeltmesi	.000	1	1.000		
Olabilirlik Olasılığı	1.059	1	.304		
Fisher'ın Kesin Testi				1.000	.595
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 2 hücrenin (50.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise 41.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 16'da görüldüğü gibi görsel tasarım ilkelerindeki hareket unsuru kızlarda %95.5 görülmemiş, erkeklerde ise %100.0 oranında görülmemiştir. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım ilkelerinden hareket unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki hareket

istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (Pearson Ki-Kare- Testin p Değeri (2 taraflı) = .403; p>.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmamıştır.

Görsel tasarım ilkelerinden hareket unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda ve erkeklerde bu unsur anlamlı bir yokluk ifade etmektedir. Kız ve erkek öğrenciler hareket halinde olan nesnelerin çizimlerini yapmayı yaş grubu özelliklerine göre yapamamaktadırlar. Bu yüzden hareket unsurunda cinsiyete göre farklılık yoktur. İki cinsiyet grubunda da hareket genel anlamda yapılmamıştır.

Tablo 17

Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Uyum Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Uyum	VAR	Sayı	16	2	18
		Beklenen Değer	10.7	7.3	18.0
		%Cinsiyette	72.7%	13.3%	48.6%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	6	13	19
		Beklenen Değer	11.3	7.7	19.0
		%Cinsiyette	27.3%	86.7%	51.4%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	12.594[a]	1	.000		
Süreklilik Düzeltmesi	10.329	1	.001		
Olabilirlik Olasılığı	13.704	1	.000		
Fisher'ın Kesin Testi				.001	.000
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 0 hücrenin (0.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise 7.30.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 17'de görüldüğü gibi görsel tasarım ilkelerindeki uyum unsuru kızlarda %72.7 görülmüş, erkeklerde ise %86.7 oranında görülmemiştir. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım ilkelerinden uyum unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki uyum istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Pearson Ki-Kare- Testin p Değeri (2 taraflı) = .000; p<.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmuştur.

Görsel tasarım ilkelerinden uyum unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda uyum unsuruna rastlanırken erkeklerde bu unsur daha çok görülmemektedir. Bu yüzden uyum unsurunda cinsiyete göre farklılık vardır.

Tablo 18

Cinsiyet ile Görsel Tasarım İlkelerinden Kontrast Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Kontrast	VAR	Sayı	1	0	1
		Beklenen Değer	.6	.4	1.0
		%Cinsiyette	4.5%	0.0%	2.7%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	21	15	36
		Beklenen Değer	21.4	14.6	36.0
		%Cinsiyette	95.5%	100.0%	97.3%
Toplam		Beklenen Değer			
		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	.701[a]	1	.403		
Süreklilik Düzeltmesi	.000	1	1.000		
Olabilirlik Olasılığı	1.059	1	.304		
Fisher'ın Kesin Testi				1.000	.595
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 2 hücrenin (50.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise .41.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 18'de görüldüğü gibi görsel tasarım ilkelerindeki kontrast unsuru kızlarda %95.5 görülmemiş, erkeklerde ise %100.0 oranında görülmemiştir. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım ilkelerinden kontrast unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki kontrast istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (Pearson Ki-Kare- Testin p Değeri (2 taraflı) = .403; p>.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmamıştır. Kontrast unsuru erkeklerde hiç görülmemiştir.

Görsel tasarım ilkelerinden kontrast unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda ve erkeklerde çoğunlukla görülmemektedir. Bu yüzden uyum unsurunda cinsiyete göre farklılık yoktur.

4.2.2. Aile Resmi Çizimlerinin Görsel Tasarım Öğelerine Göre Değerlendirilmesi

Tablo 19

Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Renk Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Renk	Bir renk	Sayı	0	2	2
		Beklenen Değer	1.2	.8	2.0
		%Cinsiyette	0.0%	13.3%	5.4%
	Daha fazla renk	Beklenen Değer			
		Sayı	21	10	31
		Beklenen Değer	18.4	12.6	31.0
		%Cinsiyette	95.5%	66.7%	83.8%
	iki renk	Beklenen Değer			
		Sayı	1	3	4
		Beklenen Değer	2.4	1.6	4.0
		%Cinsiyette	4.5%	20.0%	10.8%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)
Pearson Ki-Kare	5.786[a]	2	.055
Olabilirlik Olasılığı	6.476	2	.039
Toplam Kişi Sayısı	37		

a. 4 hücrenin (66.7%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise. 81.

Tablo 19'da görüldüğü gibi görsel tasarım öğelerinde renk unsuru bir renk kullanımı kızlarda %0.0 görülmüş, erkeklerde ise %13.3 oranında görülmüştür. İki renk kullanımı olarak

kızlarda %4.5 görülmüş, erkeklerde ise %20.0 görülmüştür. Son olarak ise daha fazla renk kullanımı kızlarda %95.5 görülmüş, erkeklerde ise %66.7 renk kullanımı görülmüştür. Total olarak %83.8 daha fazla renk kullanımı örneklem grubunda görülmüştür. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım öğelerinden renk unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki renk istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (Pearson Ki-Kare- Testin p Değeri (2 taraflı) = .055; p>.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmamıştır. Renk unsuru iki cinsiyette de görülmüştür.

Görsel tasarım öğelerinden renk unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda 2'den daha fazla renk yani çoklu renk kullanma yeteneği daha çok görülmektedir. Erkeklerde ise bu kullanım daha kısıtlı ve az sayıda renk kullanımında kalmıştır. Bu yüzden uyum unsurunda cinsiyete göre farklılık vardır.

Tablo 20

Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Çizgi Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Betimsel İstatistikleri Tablosu

Veri	Kız	Erkek	Toplam	Kızların Oranı	Erkeklerin Oranı
Düz/Eğri/Yuvarlak Çizgiler	14	6	20	%70	%30
Düz	1	1	2	%50	%50
Düz/Eğri	1	0	1	%100	%0
Eğri/Yuvarlak	2	3	5	%40	%60
Düz/Yuvarlak	4	5	9	%44.44	%55.55
Toplam	22	15	37	100	100

Tablo 20’de görüldüğü gibi görsel tasarım öğelerinde çizgi unsuru düz, eğri, yuvarlak çizgileri kullanan öğrenci sayısı 20 olup bunların 14’ü kız, 6’sı erkektir. Kızların oranı %70,0 görülmüş, erkeklerin ise %30’dur.

Sadece düz çizgi kullanımı iki kişide görülmüştür. Sadece düz çizgi kullanan 1 kız, 1 erkek bulunmaktadır. Yüzde olarak ise kız ve erkek için %50 görülmüştür.

Düz ve eğri çizgi kullanımı olarak 1 kız görülmüştü. Bu grupta oranı %100’dür. Eğri Yuvarlak çizgi kullanımı toplamda 5 kişi görülmüştür. Bu kişilerden 2’si kız, 3’ü erkektir. Kızların %40, erkeklerin ise %602ı eğri/yuvarlak çizgileri kullanmıştır.

Son olarak ise düz/yuvarlak çizgi kullanımı toplamda 9 kişide görülmüştü. Kızlarda %44.44 görülmüş, erkeklerde ise %55.55 düz/yuvarlak çizgi kullanımı görülmüştür. Bu tablodan da anlaşıldığı gibi düz/eğri/yuvarlak çizgiler bu grupta en çok kullanılan çizgi tarzları olmuştur. Cinsiyet olarak daha çok kızlar bu çizgileri kullanmıştır.

Görsel tasarım öğelerinden çizgi unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde düz çizgiler eğri çizgiler ve yuvarlak çizgiler olmak üzere 3 farklı türde kullanılmıştır. Genellikle aile resimlerinde bu üç çizgi türüne rastlanmaktadır. Kızlarda çizgi kullanma çeşitliliği erkeklere göre daha fazladır. Bu yüzden çizgi unsurunda cinsiyete göre farklılık vardır.

Tablo 21

Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Nokta Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Nokta	VAR	Sayı	15	8	23
		Beklenen Değer	13.7	9.3	23.0
		%Cinsiyette	68.2%	53.3%	62.2%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	7	7	14
		Beklenen Değer	8.3	5.7	14.0
		%Cinsiyette	31.8%	46.7%	37.8%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	.836[a]	1	.361		
Süreklilik Düzeltmesi	.324	1	.569		
Olabilirlik Olasılığı	.832	1	.362		
Fisher'ın Kesin Testi				.493	.284
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 0 hücrenin (0.0%) beklenen sayısı 5'ten az.. En düşük Beklenen Değer ise 5.68.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 21'de görüldüğü gibi görsel tasarım öğesindeki nokta unsuru kızlarda %68.2 görülmüş, erkeklerde ise %53.3 oranında görülmüştür. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım öğelerinden nokta unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki nokta

istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (Pearson Ki-Kare- Testin p Değeri (2 taraflı) = .361; p>.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmamıştır. Nokta unsuru iki cinsiyette de görülmüştür.

Görsel tasarım öğelerinden nokta unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda erkeklere göre daha fazla görülmemektedir. Kullanılan nokta unsuru renkli ve dolu şeklinde yapılmıştır. Bu yüzden uyum unsurunda cinsiyete göre farklılık yoktur.

Tablo 22

Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Şekil Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Cinsiyet	Geometrik Şekiller		Organik Şekiller		Eğrisel Şekiller	
	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
Kız	22	0	15	7	3	19
Erkek	13	2	8	7	4	11
Toplam	35	2	23	14	7	30
Yüzde	%94.59	%5.40	%62.16	%37.83	%18.91	%81.08

Tablo 22'de görüldüğü gibi görsel tasarım öğelerinde şekil unsuru geometrik, organik, eğrisel şekilleri kullanan öğrencilerin kız-erkek olarak bilgileri verilmiştir.

Çizimlerinde geometrik şekil kullanan kız öğrenci sayısı 22, erkek öğrencilerin sayısı 13 toplamda ise 35 öğrenci %94.59 oranında geometrik şekilleri çizimlerinde kullanmıştır.

Çizimlerinde organik şekil kullanan kız öğrenci sayısı 15, erkek öğrencilerin sayısı 8 toplamda ise 23 öğrenci %62.16 oranında organik şekilleri çizimlerinde kullanmıştır.

Son olarak çizimlerinde eğrisel şekil kullanan kız öğrenci sayısı 3, erkek öğrencilerin sayısı 4 toplamda ise 7 öğrenci %18.91 oranında eğrisel şekilleri çizimlerinde kullanmıştır.

Çizimlerinde geometrik şekil kullanmayan kız öğrenci sayısı 0, erkek öğrencilerin sayısı 2 toplamda ise 2 öğrenci %5.40 oranında geometrik şekilleri çizimlerinde kullanmamıştır.

Çizimlerinde organik şekil kullanmayan kız öğrenci sayısı 7, erkek öğrencilerin sayısı 7 toplamda ise 14 öğrenci %37.83 oranında organik şekilleri çizimlerinde kullanmamıştır.

Son olarak çizimlerinde eğrisel şekil kullanmayan kız öğrenci sayısı 19, erkek öğrencilerin sayısı 11 toplamda ise 30 öğrenci %81.08 oranında eğrisel şekilleri çizimlerinde kullanmamıştır.

Görsel tasarım öğelerinden şekil unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde geometrik şekiller, organik şekiller, eğrisel şekiller olmak üzere 3 bölümde görülmüştür. Bu şekillerden daha çok geometrik şekiller kullanılarak resimler oluşturulmuştur. Geometrik şekillerden hareketle figürler oluşturulmuştur. Organik şekiller ise genellikle güneş, gökkuşağı, çimen, çiçek gibi figürleri çizmek için kullanılmıştır. En az görülen eğrisel şekiller ise dalga, duman, saç gibi nesnelerin çiziminde kullanılmıştır. Şekil kullanımı kızlarda erkeklere göre daha fazla görülmektedir. Bu yüzden şekil unsurunda cinsiyete göre farklılık vardır.

Tablo 23

Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Doku Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Doku	VAR	Sayı	4	2	6
		Beklenen Değer	3.6	2.4	6.0
		%Cinsiyette	18.2%	13.3%	16.2%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	18	13	31
		Beklenen Değer	18.4	12.6	31.0
		%Cinsiyette	81.8%	86.7%	83.8%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	.154[a]	1	.694		
Süreklilik Düzeltmesi	.000	1	1.000		
Olabilirlik Olasılığı	.157	1	.692		
Fisher'ın Kesin Testi				1.000	.532
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 2 hücrenin (50.0%) beklenen sayısı 5'ten az.. En düşük Beklenen Değer ise 2.43.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 23'te görüldüğü gibi görsel tasarım öğesindeki doku unsuru kızlarda %81.8 görülmemiş, erkeklerde ise %86.7 oranında görülmemiştir. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım öğelerinden doku unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki doku

istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (Pearson Ki-Kare- Testin p Değeri (2 taraflı) = .694; p>.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmamıştır.

Görsel tasarım öğelerinden doku unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda ve erkeklerde çoğunlukla görülmemektedir. Bu yüzden doku unsurunda cinsiyete göre farklılık yoktur.

Tablo 24

Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Desen Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Desen	VAR	Sayı	7	0	7
		Beklenen Değer	4.2	2.8	7.0
		%Cinsiyette	31.8%	0.0%	18.9%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	15	15	30
		Beklenen Değer	17.8	12.2	30.0
		%Cinsiyette	68.2%	100.0%	81.1%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	5.886[a]	1	.015		
Süreklilik Düzeltmesi	3.995	1	.046		
Olabilirlik Olasılığı	8.372	1	.004		
Fisher'ın Kesin Testi				.028	.017
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 2 hücrenin (50.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise 2.84.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 24'te görüldüğü gibi görsel tasarım öğesindeki desen unsuru kızlarda %68.2 görülmemiş, erkeklerde ise %100 oranında görülmemiştir. Ki-kare testine göre beklenen değerin %50'si 5'ten küçüktür. Burada minimum beklenen değer 2.84'tür. Bu nedenle beklenen değer 5'ten küçükse Fisher's Kesin Testi değerini kullanıyoruz. Buna göre yine P=.28 yani yine anlamlı bir fark vardır. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım öğelerinden desen unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki desen istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Fisher'ın Kesin Testi- Kesin anlamlılık (2 taraflı) = .028; $p<.05$) Cinsiyet arasında farklılaşma olmamıştır. Desen unsuru erkeklerde hiç görülmemiştir.

Görsel tasarım öğelerinden desen unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda ve erkeklerde çoğunlukla görülmemektedir. Desen kullananların az sayıdaki öğrencinin hepsi de kız öğrenci grubunda yer almaktadır. Yaptıkları desenler genellikle kıyafete çizilen motifler masa örtüsü desenleri gibi değişmektedir. Bu yüzden desen unsurunda cinsiyete göre farklılık yoktur.

Tablo 25

Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Boşluk Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikleri Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Boşluk	VAR	Sayı	10	11	21
		Beklenen Değer	12.5	8.5	21.0
		%Cinsiyette	45.5%	73.3%	56.8%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	12	4	16
		Beklenen Değer	9.5	6.5	16.0
		%Cinsiyette	54.5%	26.7%	43.2%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	2.824[a]	1	.093		
Süreklilik Düzeltmesi	1.803	1	.179		
Olabilirlik Olasılığı	2.901	1	.089		
Fisher'ın Kesin Testi				.176	.089
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 0 hücrenin (0.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise 6.49.

b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 25'te görüldüğü gibi görsel tasarım ilkelerindeki boşluk unsuru kızlarda %73.3 görülmüş, erkeklerde ise %54.5 oranında görülmemiştir. Beklenen değer burada hiçbir hücrede 5'ten küçük değil. Minimum değer bu arada 6.49'dur. Bu değer 5 ile 25 arasında olduğundan Süreklilik için düzeltme değerini seçiyoruz. O da p=.179, yani yine anlamlı bir fark yoktur. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım ilkelerinden

boşluk unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki boşluk istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Süreklilik Düzeltmesi- Testin p Değeri (2 taraflı) = .179; p>.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmuştur.

Görsel tasarım öğelerinden boşluk unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda görülürken, erkeklerde çoğunlukla görülmemektedir. Bu yüzden boşluk unsurunda cinsiyete göre farklılık vardır.

Tablo 26

Cinsiyet ile Görsel Tasarım Öğelerinden Biçim Unsurunda Yer Alan Değişkenler Arasında Ki-Kare Testi İstatistikler Tablosu

Çapraz Tablo

			Cinsiyet		Toplam
			Kız	Erkek	
Biçim	VAR	Sayı	17	3	20
		Beklenen Değer	11.9	8.1	20.0
		%Cinsiyette	77.3%	20.0%	54.1%
	YOK	Beklenen Değer			
		Sayı	5	12	17
		Beklenen Değer	10.1	6.9	17.0
		%Cinsiyette	22.7%	80.0%	45.9%
		Beklenen Değer			
Toplam		Sayı	22	15	37
		Beklenen Değer	22.0	15.0	37.0
		%Cinsiyette	100.0%	100.0%	100.0%
		Beklenen Değer			

Ki-Kare Testi

	Değer	Serbestlik Derecesi	Testin p Değeri (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (2 taraflı)	Kesin anlamlılık (tek taraflı)
Pearson Ki-Kare	11.780[a]	1	.001		
Süreklilik Düzeltmesi	9.586	1	.002		
Olabilirlik Olasılığı	12.455	1	.000		
Fisher'ın Kesin Testi				.001	.001
Toplam Kişi Sayısı	37				

a. 0 hücrenin (0.0%) beklenen sayısı 5'ten az. En düşük Beklenen Değer ise 6.89.
b. Yalnızca 2x2 tablo için hesaplanmıştır.

Tablo 26'da görüldüğü gibi görsel tasarım ilkelerindeki biçim unsuru kızlarda %77.3 görülmüş, erkeklerde ise %80.0 oranında görülmemiştir. Ki Kare (chi-square) testinden de anlaşıldığı gibi görsel tasarım ilkelerinden biçim unsuru cinsiyet değişkenine bağımlı olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu testin sonucunda değişkenler arasındaki biçim istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. (Pearson Ki-Kare- Testin p Değeri (2 taraflı) = .001; p<.05) Cinsiyet arasında farklılaşma olmuştur.

Görsel tasarım öğelerinden boşluk unsuru okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimlerinde kızlarda genellikle görülürken, erkeklerde genellikle görülmemektedir. Bu yüzden biçim unsurunda cinsiyete göre farklılık vardır.

4.2.3. Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Kısa Formunun Değerlendirilmesi

Tablo 27

Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Kısa Formunun Normallik Testi Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov			*Shapiro-Wilk*		
	İstatistik	*Serbestlik Derecesi*	*p-Değeri*	*İstatistik*	*Serbestlik Derecesi*	*p- Değeri*
Sıcaklık	*,401*	*37*	<,001	*,587*	*37*	<,001
Düşmanlık	*,253*	*37*	<,001	*,860*	*37*	<,001
İhmal	*,332*	*37*	<,001	*,798*	*37*	<,001
Red	*,539*	*37*	<,001	*,241*	*37*	<,001
Toplam	*,180*	*37*	,004	*,925*	*37*	,016

Ebeveyn Kabul Red Ölçeği cinsiyete göre veriler normal dağılıma uygunluk göstermediği için Non-parametrik test olan Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır.

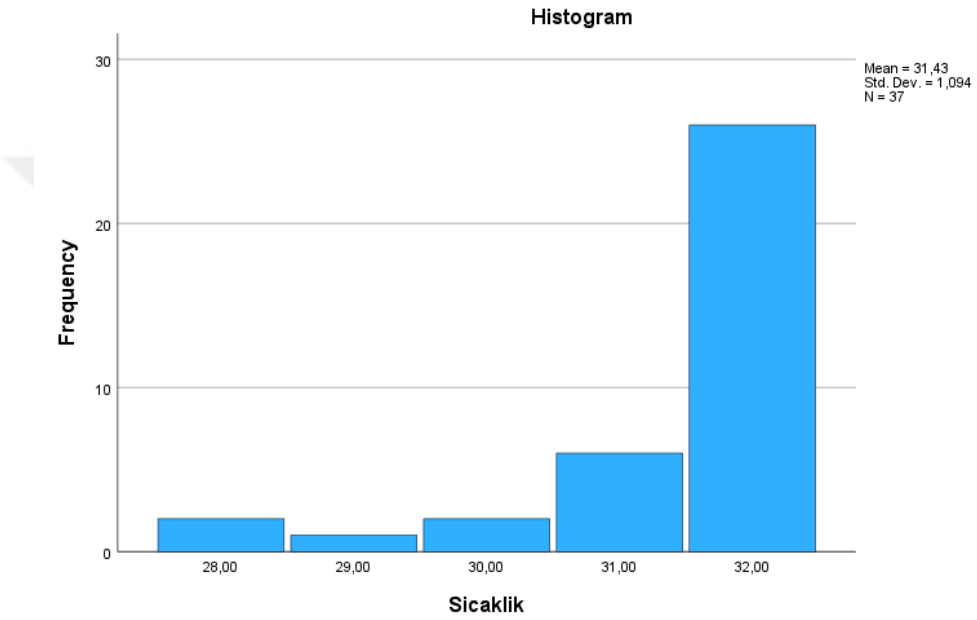
Tablo 28

Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Kısa Formunun Mann-Whitney U Testi Sonuçları

		N	Ortalama	Standart Sapma	En Düşük Puan	En Yüksek Puan	p-Değeri
Sıcaklık	*Kız*	*22*	31,5909	,79637	29,00	32,00	,636
	Erkek	*15*	31,2000	1,42428	28,00	32,00	
	Toplam	*37*	31,4324	1,09394	28,00	32,00	
Düşmanlık	*Kız*	*22*	8,0000	1,54303	6,00	12,00	,334
	Erkek	*15*	7,4667	1,35576	6,00	11,00	
	Toplam	*37*	7,7838	1,47451	6,00	12,00	
İhmal	*Kız*	*22*	9,5909	1,18157	8,00	13,00	,531
	Erkek	*15*	9,3333	,72375	9,00	11,00	
	Toplam	*37*	9,4865	1,01712	8,00	13,00	
Red	*Kız*	*22*	4,1818	,58849	4,00	6,00	,658
	Erkek	*15*	4,0000	,00000	4,00	4,00	
	Toplam	*37*	4,1081	,45849	4,00	6,00	
Toplam	*Kız*	*22*	53,2727	2,16425	49,00	58,00	**,045***
	Erkek	*15*	52,0000	1,85164	49,00	57,00	
	Toplam	*37*	52,7568	2,11352	49,00	58,00	

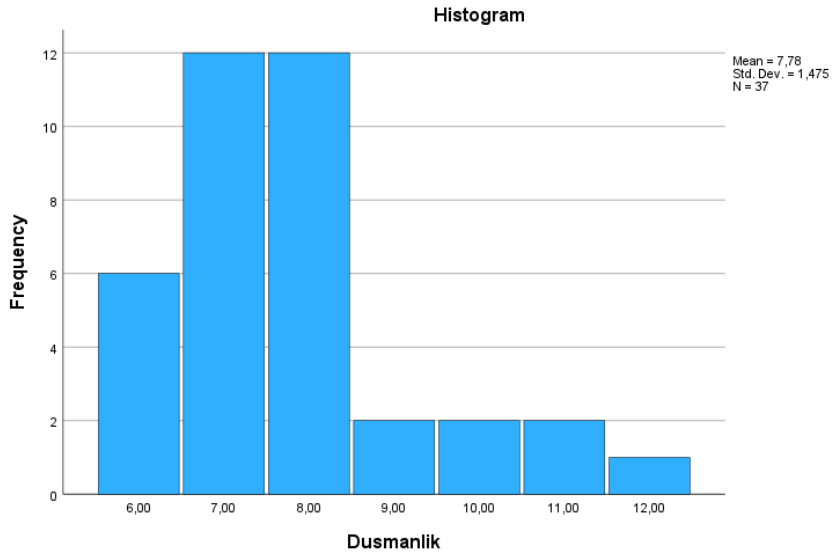
**%95 güven aralığında güven düzeyinde anlamlı farklılık vardır.*

Yukarıda yer alan Mann-Whitney U testi analizlerine göre sıcaklık boyutunda kız öğrencilerinin annelerinin ortalamaları 31,5909 erkek öğrencilerinin annelerinin ortalamaları ise 31,2000 iken toplam ortalama 31,4324'tür. Kız öğrencilerin annelerinin standart sapmaları ,79637 erkek öğrencilerin annelerinin standart sapmaları 1,42428 iken toplam sıcaklık boyutundaki standart sapma ise 1,09394'tür. Sıcaklık boyutunun p-değeri ise ,636 olarak ortaya çıkmıştır.

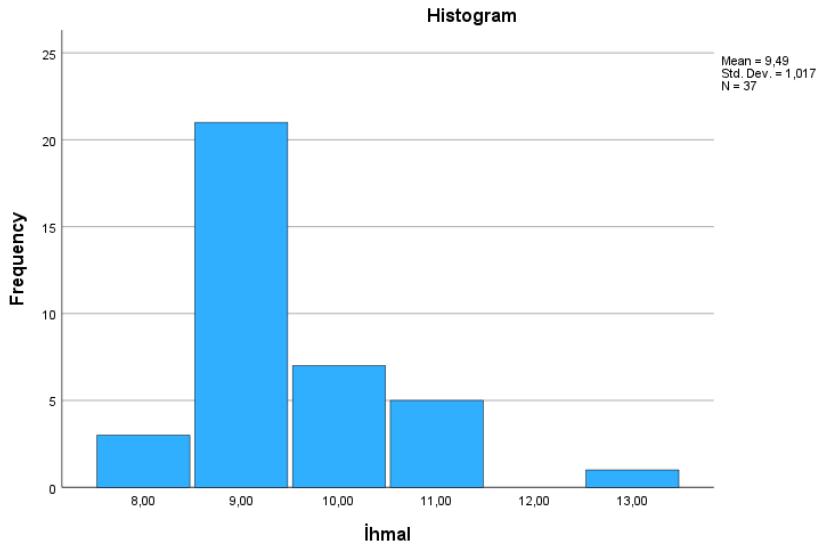
Görsel 18. Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Sıcaklık Boyutunun Veri Analiz Grafiği Görseli

Mann-Whitney U testi analizlerine göre düşmanlık boyutunda kız öğrencilerinin annelerinin ortalamaları 8,000 erkek öğrencilerinin annelerinin ortalamaları ise 7,4667 iken toplam ortalama 7,7838'dir. Kız öğrencilerin annelerinin standart sapmaları 1,54303 erkek öğrencilerin annelerinin standart sapmaları 1,35576 iken toplam düşmanlık boyutundaki standart sapma ise 1,47451'dir. Düşmanlık boyutunun p-değeri ise ,334 olarak ortaya çıkmıştır.

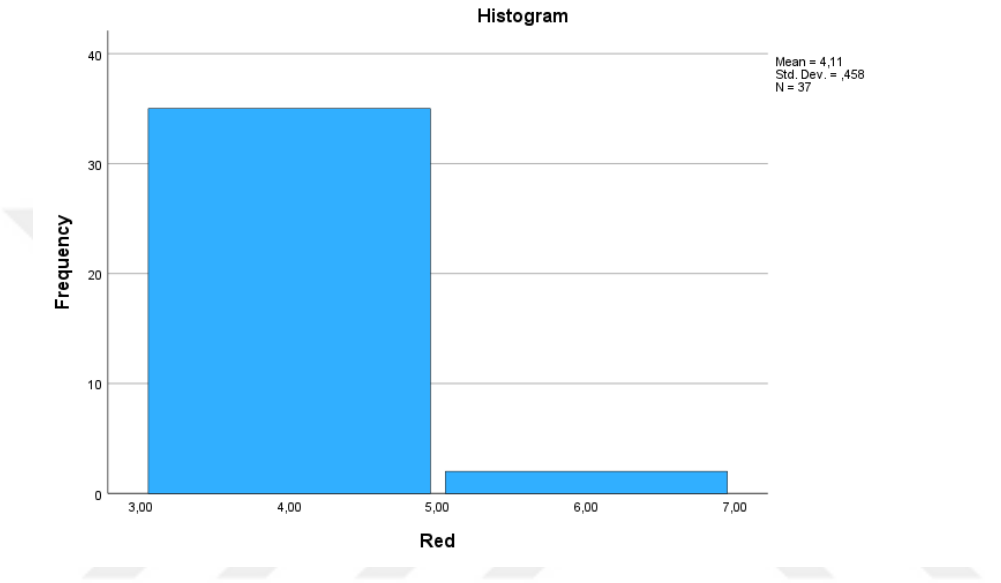
Görsel 19. Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Düşmanlık Boyutunun Veri Analiz Grafiği Görseli

Ebeveyn Kabul Red Ölçeğinin analizi Mann-Whitney U testi sonuçlarının ihmal boyutunda kız öğrencilerinin annelerinin ortalamaları 9,5909 erkek öğrencilerinin annelerinin ortalamaları ise 9,3333 iken toplam ortalama 9,4865'tir. Kız öğrencilerin annelerinin standart sapmaları 1,18157 erkek öğrencilerin annelerinin standart sapmaları ,72375 iken toplam ihmal boyutundaki standart sapma ise 1,01712'dir. İhmal boyutunun p-değeri ise ,531 olarak ortaya çıkmıştır.

Görsel 20. Ebeveyn Kabul Red Ölçeği İhmal Boyutunun Veri Analiz Grafiği Görseli

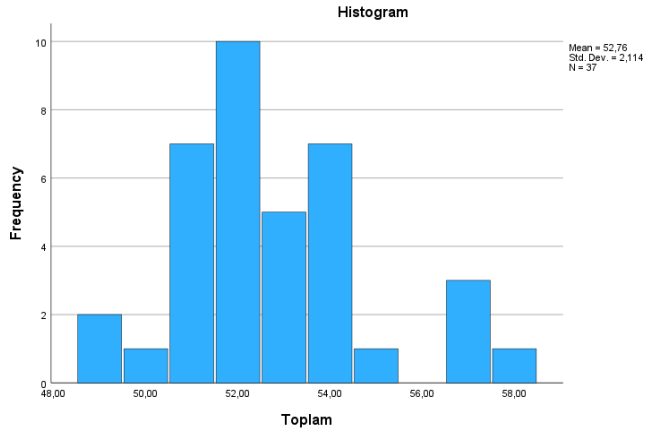
Mann-Whitney U testi analizlerine göre red boyutunda kız öğrencilerinin annelerinin ortalamaları 4,1818 erkek öğrencilerinin annelerinin ortalamaları ise 4,0000 iken toplam ortalama 4,1081'dir. Kız öğrencilerin annelerinin standart sapmaları ,58849 erkek öğrencilerin annelerinin standart sapmaları ,00000 iken toplam red boyutundaki standart sapma ise ,45849'dur. Red boyutunun p-değeri ise ,658 olarak ortaya çıkmıştır.

Görsel 21. Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Red Boyutunun Veri Analiz Grafiği Görseli

Mann-Whitney U testi analizlerine göre toplamda kız öğrencilerinin annelerinin ortalamaları 53,2727 erkek öğrencilerinin annelerinin ortalamaları ise 52,0000 iken toplam ortalama 52,7568'dir. Kız öğrencilerin annelerinin standart sapmaları 2,16425 erkek öğrencilerin annelerinin standart sapmaları 1,85164 iken toplam toplamda standart sapma ise 2,11352'dir. Toplamın p-değeri ise ,045 olarak ortaya çıkmıştır.

Bu veriler çerçevesinde ebeveyn kabul red ölçeğinin 4 alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı farklılık yokken, toplam puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır.

Görsel 22. Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Toplam Veri Analiz Grafiği Görseli

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Çocukların çizdikleri aile resimleri uzun zaman boyunca araştırmacıların ilgisini çeken ve üzerinde düşündükleri, tartıştıkları alanlardan birisidir. Gerek başka ülkelerde gerekse de ülkemizde çocukların çizdikleri aile resimlerin analiz edildiği bir sürü çalışma bulunmasına rağmen ülkemizde çocuklar tarafından çizilen aile resimlerin veri analizinde kullanılan çalışmaların bir bütün olarak ele alındığı ve genel taslağın ortaya çıkarılmasının hedeflendiği az bir araştırmaya rastlanmıştır. Bu veri analizlerinden en yenisi Akay (2023), Çocuk Resimleri 1 ve 2 kitabıdır. (Akay, 2023)

Mevcut araştırma kapsamında çocukların çizdiği resimleri gelişimsel yaklaşım çerçevesinde araştırılan çalışmaların daha fazla olduğu, projektif (yansıtma) bir teknik olarak çocukların resimlerinin araştırıldığı çalışmaların ise daha az olduğu, bazı araştırmalarda ise hem gelişimsel hem de projektif açıdan değerlendirilmenin bir arada kullanıldığı anlaşılmıştır. Yavuzer (2005), Resimleriyle çocuk kitabında çocuk resimlerinin dönemlerini, değerlendirilmelerini yapmaktadır. (Yavuzer, 2005)

Literatür içerisinde incelendiğinde çocuk resimlerinde dış mekanla algısı, çocuk resimlerinde çevre algısı, öğretmen algısı, okul algısı, doğa algısı gibi farklı konular görülmüş fakat hiçbirinde bu yaş grubu çocuklarının yaptıkları resimlerde kompozisyon algılarına bakılmamıştır. Bu konuda daha fazla araştırmalar yapılmalı ve çocukların kompozisyon ilke ve öğelerinin kullanımının artması için çalışmalar yapılmalıdır.

5.2. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma sonucunda okul öncesi dönem çocuklarında kompozisyon ilke ve öğelerinin hepsine rastlanamamaktadır. Bu ilke ve öğelerden üç boyutlu düşünme, farklı açılardan bakma veya üst düzey farkındalık gerektiren unsurlar genellikle bu yaş grubu çocuklarda görülmemiştir.

Kompozisyon ilke ve öğelerine göre cinsiyetteki değişim durumu ise şu şekildedir. Kompozisyon ilkelerinden denge, boşluk, proporsiyon ve uyumda cinsiyetler arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ilkelerde ise cinsiyette anlamlı farklılık görülmemiştir. Kompozisyon öğelerinde ise renk, çizgi, şekil, boşluk ve biçim bölümünde cinsiyette anlamlı farklılık görülürken nokta, doku ve desende anlamlı farklılık görülmemiştir.

Fakat literatür tarandığında bu yaş grubuyla bu alanda çalışılmış araştırmaya ne yazık ki ulaşılamamıştır. Bu yaş grubu ile daha farklı bileşenler ortaya konularak kompozisyon ilke ve öğeler çalışılabilir. Örneğin öğrencinin resim becerilerini geliştirici etmenler, öğrencilerin kompozisyon ilkelerinin varlığı ile ailenin eğitim düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi.

Ayrıca araştırma tek resim üzerinden yapılmıştır. Örneklem grubu arttırılarak en az iki ve daha fazla resim üzerinde çalışıp geliştirilebilinir. Örneklem grubu olarak parçalanmış aile ile normal aile arasında farklılık ve benzerlikler ortaya konulabilir.

KAYNAKÇA

Akay, R. (2023). Çocuk Resimleri-2: Efe Akademi Yayınları

Bayraktar, R., ve Sayıl, M. (1988). Çocukların resimlerine ilişkin kuramsal görüşler ve derinlik çizimi. Türk Psikoloji Dergisi, 6(22), 79–85

Cevizci, A., (1999) Felsefe Sözlüğü, İstanbul: Paradigma Yayınları, s. 682-683.

Dedeler M., Akün E, Batıgün A.D. (2017) Düşünen Adam Journal of Psyhiatry and Neurological Sciences 2017;30:181-193

Erkman, F. And Varan, A., (2004). The Warmth Dimensions: ParentalAcceptance-Rejection Theory, Assessment Tools, and Research Findings. Paper presented at the 13th National Psychology Congress, İstanbul, Turkey.

Karayağmurlar, B. (2005). Hasan Rastgeldi Hayatı ve Eserleri: AKG Yayıncılık

Kehnemuyi, Z. (1995). *Çocuğun görsel sanat eğitimi.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Kırışoğlu, O. (2002) "Sanatta Eğitim". (2. baskı). Ankara: Pagem yay.

Kırışoğlo, O.T. (2005). *Sanatta eğitim*. Ankara: Pegem Yayıncılık

Maitland E. Graves (2019). The Art of Color and Design: Echo Point Books & Media

Özgüven, İ.E. (2001). *Ailede iletişim ve yaşam***.** Ankara: PDREM Yayınları.

Öztuna, H.Y. (2007) *Görsel İletişimde Temel Tasarım*. İstanbul: Yorum ve Sanat Yayıncılık

Poyraz, Hatice., Okul Öncesi Eğitiminin İlke ve Yöntemleri, Ders Notları, 2001.

Rohner, R.P., (2004). The Parental "Acceptance-Rejection Syndrome": Universal Correlates of Perceived Rejection. American Psychologist, Volüme:59, Number:8, pg:830-840. doi.org/10.1037/0003-066X.59.8.830

Rohner, R.P., Khaleque, A., Cournoyer, D.E., (2012). Introductıon to Parental Acceptance-Rejectıon Theory, Methods, Evıdence, And Implıcatıons, http://csiar.uconn.edu/wp-content/uploads/sites/494/2014/02/INTRODUCTION-TO-PARENTAL- ACCEPTANCE-3-27-12.pSerbestlik Derecesi (Erişim Tarih: 31.07.2016)

Saran, N. (1991). *Aile Yazıları: Birey, Kişilik ve Toplum***.** Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları

Sternberg, R. J. (Ed.). (1999). Handbook of creativity. Cambridge University Press

Şan, E., Mülakat. 14 Mayıs 2019, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi.

Türk Dil Kurumu https://sozluk.gov.tr/

Thomas, G. V., & Silk, A. M. S. (1990). *An introduction to the psychology of children's drawings.* Great Britain: Harvester Wheatsheaf

Tuğrul, B., Çocuk Gelişiminde Anaokulu Eğitiminin Önemi, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi (62), 2005

Yavuzer, H. (2005). *Resimleriyle çocuk.* İstanbul: Remzi Kitabevi

Yavuzer, H., (2007). Ana-Baba ve Çocuk (19. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yolcu, E., (2004) Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Zıllıoğlu, M., İletişim Nedir? , İstanbul, Cem Yay., 1993, s.15.

Malloy, Kaoime E. (2015). *The art of theatrical design : elements of visual composition, methods, and practice*. New York.

https://istanbulbogazicienstitu.com/temel-tasarim-ilkeleri-ve-tasarim-elemanlari

EKLER

EK 1.

ÖĞRENCİNİN AKADEMİK ÖZGEÇMİŞİ

Kişisel Bilgiler			
Adı ve Soyadı	Hatice YILDIRIM		
E-postası/Web Sayfası	[redacted]		
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
Uzmanlık Alanı	Okul Öncesi Öğretmenliği		
Öğrenim Bilgileri			
	Üniversite	Bölüm	Yıl
Lisans	Dokuz Eylül Üniversitesi	Okul Öncesi Öğretmenliği	2009
Tez Başlığı	Okul öncesi Çocukların Aile Temalı Resimlerinin Kompozisyon Algılarında Annenin Yeri ve Ebeveyn İlişkilerinin Çözümlenmesi		
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Tuba GÜLTEKİN		
Akademik Eserler (Makale, kitap, kitap bölümü, bildiri, poster, sergi, konser vb. eserlerden kaynakça yazım kurallarına göre en fazla 10 eser yazılmalıdır.) Tezden üretilen yayınlar * ile işaretlenmelidir.			
Alanıyla İlgili Bilimsel Kuruluşlara Üyelikler			
Alanıyla İlgili Aldığı Ödüller			

EK 2. Uygulama İzinleri

ETİK İZİN

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ

Sayı : E-87347630-659-497056 24.01.2023

Konu : Araştırma İzni-Prof.Dr.Tuba GÜLTEKİN,
Hatice YILDIRIM

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 09.01.2023 tarihli ve E-87347630-659-476707 sayılı yazımız.
b) Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 23.01.2023 tarihli 69046907 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazımız ile bildirilen Enstitünüz Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hatice YILDIRIM'ın, Prof.Dr.Tuba GÜLTEKİN danışmanlığında, ***"Okul Öncesi Çocukların Aile Temalı Resimlerinin Kompozisyon Algılarında Annenin Yeri ve Ebeveyn İlişkilerinin Çözümlenmesi"*** konulu çalışma kapsamında uygulama yapma talebine ilişkin olarak tarafımıza gönderilen ilgi (b)'de kayıtlı cevabi yazı ve ekleri, işbu yazımız ekinde sunulmaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Nükhet HOTAR
Rektör

Ek: Ek (7 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: EC091E22-FA2D-4487-BF02-D29AC7B1B4C2 Doğrulama Adresi: https://turkiye.gov.tr/dokuz-eylul-universitesi-ebys
Adres: Kültür Mahallesi, Cumhuriyet Blv No:144, 35220 Konak/İzmir
KEP Adresi : dokuzeyluluniversitesi@hs01.kep.tr
Bilgi için:Pelin ALTIN
Memur
Telefon No:

OKUL İZİNLERİ

T.C.
BUCA KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-36165060-604.01.02-69240343 25.01.2023
Konu : Araştırma İzni

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21/01/2020 tarihli ve 1563890 sayılı yazısı (Genelge 2020/2).
b) Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğünün bila tarihli ve 476707 sayılı yazısı.
c) Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğünün 23/01/2023 tarihli ve 69046907 sayılı yazısı.
ç) İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 24/01/2023 tarihli ve 69128648 sayılı yazısı.

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hatice YILDIRIM, Prof. Dr. Tuba GÜLTEKİN danışmanlığında "Okul Öncesi Çocukların Aile Temalı Resimlerinin Kompozisyon Algılarında Annenin Yeri ve Ebeveyn İlişkilerinin Çözümlenmesi" konulu çalışmasına veri sağlamak amacıyla anket çalışması yapmasına İlgi (a)'da kayıtlı Genelge doğrultusunda izin verildiği İlgi (ç)'de kayıtlı yazı ile bildirilmiştir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

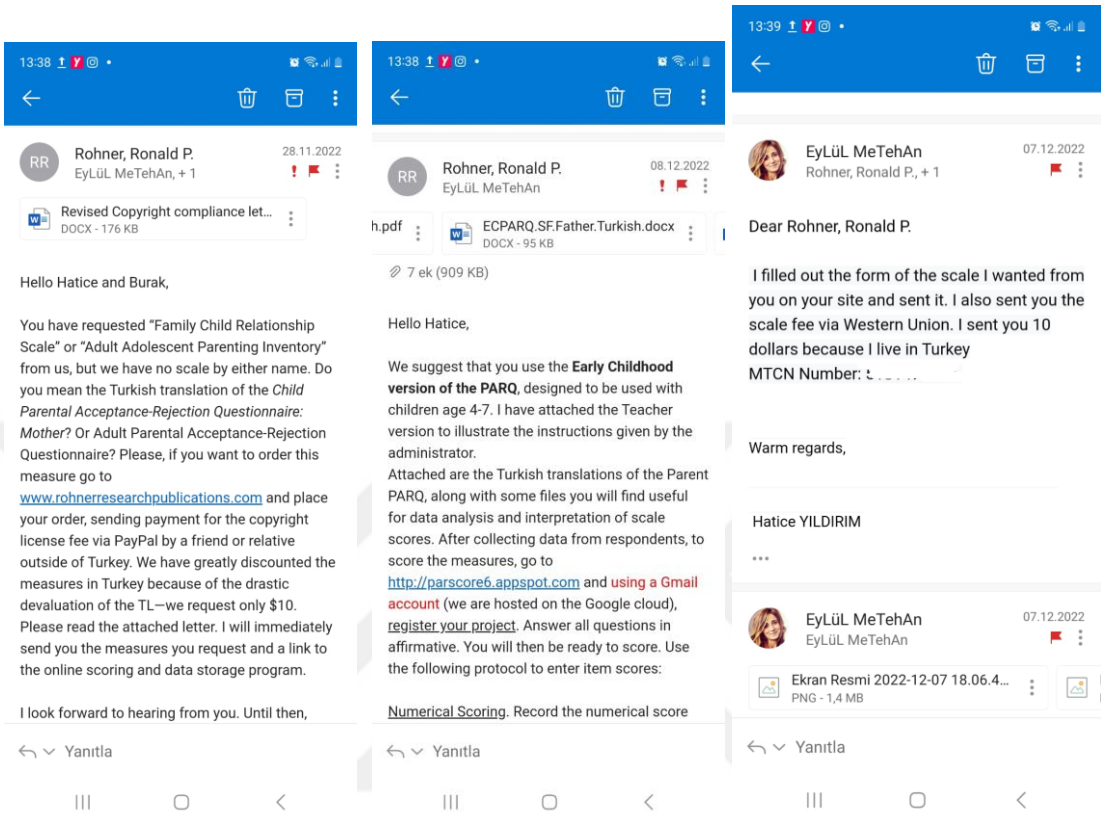
İlham CANDAN
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek : İlgi (ç)'de kayıtlı yazı ve ekleri (9 Sayfa)

Dağıtım :
Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne Bağlı
Okul Müdürlükleri.

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : Çamlıkule Mahallesi 222/58 Sokak No :58 35390 BUCA/İZMİR
Belge Doğrulama Adresi : https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys
Memur : Emrah DOĞRU Şef : İrfan MİROĞLU
Bilgi için: Strateji Geliştirme Hizmetleri 1-3
Telefon No : 0 (
Unvan : Memur
E-Posta: bu
İnternet Adresi: http://buca.meb.gov.tr/ Faks:2324200871
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 7238-ec37-3031-bf35-1ed3 kodu ile teyit edilebilir.

ÖLÇME ARAÇLARININ UYGULANMA İZİNLERİ

13:38

Rohner, Ronald P.
EyLüL MeTehAn, + 1
28.11.2022

Revised Copyright compliance let...
DOCX - 176 KB

Hello Hatice and Burak,

You have requested "Family Child Relationship Scale" or "Adult Adolescent Parenting Inventory" from us, but we have no scale by either name. Do you mean the Turkish translation of the *Child Parental Acceptance-Rejection Questionnaire: Mother*? Or Adult Parental Acceptance-Rejection Questionnaire? Please, if you want to order this measure go to www.rohnerresearchpublications.com and place your order, sending payment for the copyright license fee via PayPal by a friend or relative outside of Turkey. We have greatly discounted the measures in Turkey because of the drastic devaluation of the TL—we request only $10. Please read the attached letter. I will immediately send you the measures you request and a link to the online scoring and data storage program.

I look forward to hearing from you. Until then,

Yanıtla

13:38

Rohner, Ronald P.
EyLüL MeTehAn
08.12.2022

h.pdf
ECPARQ.SF.Father.Turkish.docx
DOCX - 95 KB

7 ek (909 KB)

Hello Hatice,

We suggest that you use the **Early Childhood version of the PARQ**, designed to be used with children age 4-7. I have attached the Teacher version to illustrate the instructions given by the administrator.
Attached are the Turkish translations of the Parent PARQ, along with some files you will find useful for data analysis and interpretation of scale scores. After collecting data from respondents, to score the measures, go to http://parscore6.appspot.com and using a Gmail account (we are hosted on the Google cloud), register your project. Answer all questions in affirmative. You will then be ready to score. Use the following protocol to enter item scores:

Numerical Scoring. Record the numerical score

Yanıtla

13:39

EyLüL MeTehAn
Rohner, Ronald P., + 1
07.12.2022

Dear Rohner, Ronald P.

I filled out the form of the scale I wanted from you on your site and sent it. I also sent you the scale fee via Western Union. I sent you 10 dollars because I live in Turkey
MTCN Number:

Warm regards,

Hatice YILDIRIM

EyLüL MeTehAn
EyLüL MeTehAn
07.12.2022

Ekran Resmi 2022-12-07 18.06.4...
PNG - 1,4 MB

Yanıtla

Parent PARQ (Short Form)

Ebeveyn EKRÖ (Kısa Form)

_____	_____	_____
Isim (ya da numara)	Versiyon (Anne/Baba)	Tarih

Bu sayfada ebeveynlerin bazen çocuklarına nasıl davrandığını ifade eden cümleler yer almaktadır. Lütfen her cümleyi dikkatle okuyup, sizin çocuğunuza nasıl davrandığınızla ne kadar bağdaşıp bağdaşmadığını düşünün. Lütfen çok fazla düşünmeden aklınıza ilk gelen cevabı işaretleyip, bir sonraki cümleye geçiniz.

Her cümlenin yanında dört tane kutu var. Eğer ifade, sizin çocuğunuza davranışınız hakkında temelde uygun ise, kendinize; "Hemen hemen her zaman mı doğru?" yoksa "Bazen mi doğru?" diye sorun. Eğer çocuğunuza hemen hemen her zaman böyle davrandığınızı düşünüyorsanız, HEMEN HEMEN HER ZAMAN DOĞRU kutusuna, bazen böyle davrandığınızı düşünüyorsanız BAZEN DOĞRU kutusuna X işareti koyunuz.

Eğer cümle çocuğunuza karşı olan davranışınızı doğru olarak anlatmıyorsa, o zaman kendinize, "Nadiren mi doğru?" yoksa "Hemen hemen hiçbir zaman doğru değil mi?" diye sorun. Eğer çocuğunuza nadiren böyle davranıyor iseniz, "NADİREN DOĞRU" kutusuna, eğer hiçbir zaman böyle davranmıyorsanız "HEMEN HEMEN HİÇBİR ZAMAN" kutusuna X koyunuz.

Unutmayın, doğru veya yanlış bir yanıt yoktur. Onun için mümkün olduğu kadar dürüst ve açık olun.

Örnek:

	BENİM İÇİN DOĞRU		**BENİM İÇİN DOĞRU DEĞİL**	
	Hemen Hemen Her zaman Doğru	***Bazen Doğru***	***Nadiren Doğru***	***Hiçbir Zaman Doğru Değil***
Çocuğum iyi davrandığı zaman ona sarılır ve öperim.	☒	☐	☐	☐

© Rohner Research Publications, 2002, 2004
(Revised June, 2004)
Turkish Translation – M. Selenga Gürmen, January 2012

		BENİM İÇİN DOĞRU		BENİM İÇİN DOĞRU DEĞİL	
		Hemen Hemen Her zaman Doğru	*Bazen Doğru*	*Nadiren Doğru*	*Hiçbir Zaman Doğru Değil*
1.	Çocuğum hakkında güzel şeyler söylerim.	☐	☐	☐	☐
2.	Çocuğuma ilgi göstermem.	☐	☐	☐	☐
3.	Çocuğumun bana güvenmesini sağlarım.	☐	☐	☐	☐
4.	Haketmediği zamanlarda bile çocuğuma vururum.	☐	☐	☐	☐
5.	Çocuğumu büyük bir baş belası olarak görürüm.	☐	☐	☐	☐
6.	Kızdığım zaman çocuğumu cezalandırırım.	☐	☐	☐	☐
7.	Çocuğumun sorularını cevaplayamayacak kadar çok meşgulümdür.	☐	☐	☐	☐
8.	Çocuğumdan hoşlamıyorum.	☐	☐	☐	☐
9.	Çocuğumun ne yaptığıyla gerçekten ilgiliyimdir.	☐	☐	☐	☐
10.	Çocuğuma bir sürü kırıcı sözler söylerim.	☐	☐	☐	☐
11.	Çocuğum yardım istediği zaman ilgi göstermem.	☐	☐	☐	☐
12.	Çocuğuma istendiğini ve ihtiyaç duyulduğunu hissettirirm.	☐	☐	☐	☐
13.	Çocuğuma çok ilgi gösteririm.	☐	☐	☐	☐
14.	Çocuğumun duygularını incitirim.	☐	☐	☐	☐
15.	Çocuğumun hatırlamam gerektiğini düşündüğü önemli şeyleri unuturum.	☐	☐	☐	☐
16.	Eğer kötü davranırsa çocuğuma sevilmediğini hissettirirm.	☐	☐	☐	☐
17.	Çocuğuma yaptığı şeylerin önemli olduğunu hissettirirm.	☐	☐	☐	☐
18.	Çocuğum yanlış birşey yaptığı zaman onu korkutur veya tehdit ederim.	☐	☐	☐	☐
19.	Çocuğumun ne düşündüğünü önemserim, ve fikirlerini ifade etmesi için onu cesaretlendiririm.	☐	☐	☐	☐
20.	Diğer çocukların benim çocuğumdan daha iyi olduklarını düşünürüm.	☐	☐	☐	☐

		BENİM İÇİN DOĞRU		BENİM İÇİN DOĞRU DEĞİL	
		Hemen Hemen Her zaman Doğru	*Bazen Doğru*	*Nadiren Doğru*	*Hiçbir Zaman Doğru Değil*
21.	Çocuğuma istenmediğini hissettirirm.	☐	☐	☐	☐
22.	Çocuğuma onu sevdiğimi belli ederim.	☐	☐	☐	☐
23.	Beni rahatsız etmediği sürece çocuğumla ilgilenmem.	☐	☐	☐	☐
24.	Çocuğuma karşı yumuşak ve iyi kalpliyimdir.	☐	☐	☐	☐

EBEVEYN ONAM FORMU

Sayın Ebeveyn;

Bu çalışma "Okul Öncesi Çocukların Aile Temalı Resimlerinin Kompozisyon Algılarında Annenin Yeri ve Ebeveyn İlişkilerinin Çözümlenmesi" amacıyla planlanmıştır. Bu çalışmada çocuğunuza "Aile Çiz Testi" ile uygulanacaktır. Çocuğunuzun araştırmaya katılımı sizin olur vermenize ve çocuğunuzun isteğinize bağlıdır. Araştırma sürecinde istediğiniz zaman, bir cezaya ya da yaptırıma maruz kalmaksızın ve hiçbir hakkınızı kaybetmeksizin, çocuğunuzun araştırmaya katılmasını reddedebilir veya çocuğunuzu araştırmadan çekebilirsiniz. Çocuğunuzu ve sizi ortaya koyacak kayıtlar gizli tutulacaktır; kamuoyuna açıklanamaz: araştırma sonuçlarının yayımlanması halinde bile kimliğiniz gizli kalacaktır.

Araştırma Süresince 24 saat ulaşılabilecek kişi Adı / Soyadı / Telefonu:

Hatice YILDIRIM -

GÖNÜLLÜ OLURU

"Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formundaki tüm açıklamaları okudum. Bana, yukarıda konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı ve sözlü açıklama, aşağıda adı belirtilen sorumlu araştırmacı tarafından yapıldı. Araştırmaya çocuğumun gönüllü olarak katıldığını, istediğimiz zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabileceğini ve kendi isteğimize bakılmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı bırakılabileceğimi biliyorum. Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın çocuğumun benim rızamla katılmasını kabul ediyorum."

Ebeveyn Adı Soyadı :

İmzası :

Tarih :

Açıklamaları Yapan Kişinin Adı Soyadı : Hatice YILDIRIM

İmzası :

Tarih :

Yasal Temsilcinin Adı Soyadı (gerekiyorsa):

İmzası :

Tarih :

GÖNÜLLÜ KATILIMCI ONAM FORMU

Hatice YILDIRIM tarafından yürütülen "Okul Öncesi Çocukların Aile Temalı Resimlerinin Kompozisyon Algılarında Annenin Yeri ve Ebeveyn İlişkilerinin Çözümlenmesi" başlıklı **araştırmaya** davet edilmiş bulunuyorsunuz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz sorabilirsiniz. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmaya **katılmama** veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan **çıkma** hakkında sahipsiniz. **Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen **formlardaki** soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

Araştırmayla İlgili Bilgiler:

a. Araştırmanın Amacı: Okul öncesi çocuklarının yaptıkları aile resimleri ile çocuğun ailesine bakış açısı, onlarla ilgili bilgi ve deneyimlerini nasıl algıladığı ve bu algı ile ailenin de kendi içinde oluşturduğu aile profiliyle ilişkisi araştırılmaya çalışacaktır.
c. Araştırmanın Nedeni: □ Bilimsel araştırma x Tez çalışması
d. Araştırmanın Öngörülen Süresi: 8 Ay
e. Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı: 15 - 50
f. Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler):Okul Öncesi eğitim çağındaki çocuklar ve Meb bağlı anasınıfları ve anaokulları

Çalışmaya Katılım Onayı:

"Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce gönüllüye / katılımcıya verilmesi gereken bilgileri gösteren Aydınlatılmış Onam Formu adlı metni kendi anadilimde okudum ya da bana okunmasını sağladım. Bu bilgilerin içeriği ve anlamı, yazılı ve sözlü olarak açıklandı. Aklıma gelen bütün soruları sorma olanağı tanındı ve sorularıma doyurucu cevaplar aldım. Çalışmaya katılmadığım ya da katıldıktan sonra çekildiğim durumda, hiçbir yasal hakkımdan vazgeçmiş olmayacağım. Bu koşullarla, söz konusu araştırmaya hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum. Bu metnin imzalı bir kopyasını aldım."

Katılımcının (Kendi el yazısı ile)

Adı-Soyadı:.....

İmzası:

(Varsa) Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin;

Veli veya Vasisinin (kendi el yazısı ile)

Adı-Soyadı:.....

İmzası:

Not: *Bu form, iki nüsha halinde düzenlenir. Bu nüshalardan biri imza karşılığında gönüllü kişiye verilir, diğeri araştırmacı tarafından saklanır.*

Resim Analiz Kriterleri	
Çocuğun İsmi / Kodu	
Doğum Tarihi	
Aile Üyeleri Tam/Eksik Çizilmiş	
Resimde Çocuğun Kendisi var/yok	
Resimde Anne Var/Yok	
Anneyi Çizim Sırası	
Resimde Baba Var/Yok	
Babayı Çizim Sırası	
Resimde Kardeş Var/Yok/Tek Çocuk	
Resimde Kardeş Çizim Sırası	
Resimde Aile Birlikte Çizilmiş/Çizilmemiş	
Aile Üyeleri Belli Bir Sıra ile Çizilmiş/Çizilmemiş	
Aile Üyelerinin Çizimde orantısı Var/Yok	
Resimde Renkler Kullanılmış/Kullanılmamış	
Resimde Kompozisyon Düzeni var/yok	
Resimde Boşluk/Doluluk Oran/Orantı var/yok	
Resimde Çocuk Aile İçinde/Dışında Çizilmiş	
Görüşler	

